

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petitvsta (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se me vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Kočevska gimnazija.

Dve srčni želji sta se izpolnili pred kratkim našim Kočevjarjem: v državno zbornico pošljejo lastnega poslanca, a nižja gimnazija se jim izpopolni z l. 1907—8 razred za razredom v višjo.

Kdor pozna socialne razmere na trgovino in obrt navezane kočevske vojvodine, bi sicer mislil, da bi se prilegla Kočevjarjem bolj trgovska šola. V resnici so tudi bili zanj nekateri treznji kupčijski duhovi, toda s predlogom so propadli. Kočevski potrebi je zadoštila nižja gimnazija popolnoma. Ljudske učitelje so pošiljali in jih še pošiljajo celo na Štajersko, Koroško, Tirolsko, v Trst in Pulj itd., imajo svoje domače duhovnike, a drugega uradništva ne morejo rabiti.

Toda kočevska vojvodinja je sredi Slovencev. Treba je nemških uradnikov, ki bi bili rojeni na slov. zemlji. Slovenski narod zahteva namreč na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Istri in na Kranjskem domačih uradnikov. Brani se tujece. Vlada mu je »naklonjena«, pognala bo tujece in mu dala domačine, Kranjce po krvi, dala mu bo pa Kočevjarje. Vsenemec pa upa od njih, da zgrade veliki most do sinjih adrijskih obal . . .

Toda to mimogrede!
Da bode propevala kočevska gimnazija, o tem ni dvoma. Kočevje ima gmotno izbornopodprto dijaško kuhinjo. Poleg tega odpro v najkrajšem času vsem modernim zahtevam odgovarjajočo »Studentenheim«. Ta sam bi lahko vzdržal gimnazijo. Zavod, ki hira zdaj, doseže vsled razumnosti Kočevjarjev v 5—10 letih število dijakov, ki bo raslo in padalo med 200—250.

Pristni Kočevjarjev ne bo nad polovico. Drugi bodo deloma »fahrende Studenten« najrazličnejših kronovin, deloma Slovenci iz ribniške doline, v prvi vrsti pa Belokranjci in učenci iz krajev okrog Banjeleke. Ribničanov bo razmeroma inalo. Zato ne bo občutila nobena ljubljanskih gimnazij kočevske sestre. Veliko pa bo Belokranjcev, zlasti iz črnomalskega okraja, ki pohajajo že zdaj precej kočevske šole.

Belokranjci imajo precej stika s Kočevjem. Vodi jih tja bližnja železniška postaja, Kočevjarje pa v Belokrajino kupčija z živino, zlasti pa vinogradi od Semiča do Dobliške gore, ki so do polovice last kočevskih bogatašev. Belokranjski kmet jim skrbi za delavce in jim čuva trtja pred zlikavci. Pogovor nanese tudi na družino, na sinčka — Kočevjar obljubi kosilo ali večerjo zastoj, in srečna Belokranjca pripoveduje nevoščljivim sosedam, da pojde njen ljubljenski študirat . . .

Belokranjce daje namreč rad svojo dečo v šolo, a siromak jo more šolati le s tujo podporo. Dozda jo pohajali Belokranjci skoro izključno novomeško gimnazijo. Tvorijo na ti skoro tretjino — prej več kot manj — učen-

cev. Kar je pa največje važnosti, ti učenci so najboljši. Skoro vsi, gotovo pa najboljši odličnjaki novomeške srednje šole so Belokranjci.

S popolnitvijo kočevske gimnazije se razmere gotovo izpremene. Belokranjec poiđe tja, kjer se mu bode nudilo več podpor. In če ne varajo znamenja, bo to Kočevje, ki bo sprejemalo z veseljem nadarjene in marljive belokranjske dijake. S temi bi izgubila novomeška gimnazija najboljše učence, katerim bodo sledili gotovo oni dijaki, ki iščejo po zavodih mile sodbje. Dasi slednjih ni škoda, se le zmanjša z njimi število. Novo mesto šteje po navadi 200—230 srednješolcev, med temi do 80 Belokranjcev. Pri razmerah, ki vladajo zdaj v Nov. mestu, lahko rečem, da se jih preseli izmed slednjih do 50 v Kočevje. Če prštejem k temu še kakih 20 dvomljivih elementov novomeškega zavoda, bo štela v kakih petih letih 140—180 dijakov. Sicer vzdržuje vlada tudi take popolne zavode, a ne na Slovenskem.

Da se bode postopalo v Kočevju milejšje kot v Novem mestu, o tem ni govora. Nemci umejo namreč širiti svoje zavode, zlasti če to vladni godi. In kot nalašč so začeli postopati letos v Novem mestu strožje. Vzrok ve Bog sam. Pod prejšnjim ravnateljem dr. Detelo zavod gotovo ni bil slab, prej vse drugo kot to. Sicer mi je znan pregovor o novi metli, a v Novem mestu so začele pometati z novo tudi stare. Vrhutega je znano, da se je komaj upal zapisati dvojko g. Brežnik v nemških oddelkih c. kr. drž. gimnazije v Ljubljani.

S popolnitvijo kočevske gimnazije stopi torej na dan vprašanje novomeškega srednješolskega zavoda. Novomeščani lahko sešestjejo leta, ko se bo reklo: imeli smo prej tudi gimnazijo, ako se ne bodo potrudili pravočasno za naraščaj. Kaj bi pomenila izguba gimnazije za Novo mesto, to ve vsakdo. Dolenjska metropola bi dobila smrtni udarec. Da se ne zgodi to, naj poskrbe za dobra, cenena stanovanja dijakov. Razširijo in izboljšajo naj dijaško kuhinjo. Zdj sloni vsa na ramah dr. Marinka, kateremu je dolžno mesto vsled tega gotovo vso hvalo. A en sam mož ni in ne more biti kos taki nalogi, če bi bil še tako delaven in imel še tako požrtvovalno sestro. Od podpor posameznikov se ne more vzdržati dobra »Dijaška kuhinja«, za katero bi moralo skrbeti v prvi vrsti mesto z večjimi denarnimi podporami. Isto bi moralo pomagati tudi profesorjem pri nadziranju dijakov. Tem in zavodu gotovo ne koristi, ako se prikriva po možnosti popivanje in pohajkovanje dijaštva.

Izguba novomeške gimnazije bi pomenila velik udarec za dolejško stran. Daleč od vsake višje šole bi študirali Dolenjci še manj. Posredno bi trpel torej tudi ves narod in to tembolj, ker se mu bi izgubilo v narodnem oziru precej sinov v Kočevju, kamor bo

pošiljal slovenski deželni šolski svet kranjski po svoji navadi najzagrizenejše Nemce. Ne stoji namreč nikjer zapisano, da ne bi smela tujece rezati kruha blažena Kranjska.

Mogoče se zbudi novomeško uradništvo, mogoče opazi ono najprej pretečo nevarnost — če bi se uresničila, bi občutili to najprej žepi uradnikov, ki morajo šolati svoje otroke — in začne akcijo, kako bi se okrepila njihove gimnazije privlačna sila. Ako pa mislijo merodajni novomeški krogi, da vidimo prečrno, Bog jim blagoslovi spanje! Zaspali so deklisško šolo, zaspaj naj še gimnazijo!

DEŽELNI ZBORI.

Brno, 6. marca. Socialni demokrati so v deželnem zboru vložili predlog na izpremembo občinskih volivnih redov na podlagi splošne in enake volivne pravice. Nemški poslanci so vložili predlog, kjer zahtevajo nemško vseučilišče v Brnu.

NAGODBENO VPRAŠANJE.

Dunaj, 6. marca. »N. W. Tagblatt« objavlja članek vplivnega politika, kjer izjava, da je nesporazumljena med Avstrijo in Ogrsko najbolj krivo to, da vodilne osebe na Ogrskem ne spoštujejo duha in besedila obstoječih zakonov. (To gre na predsednika gospodarskega odseka ogrske zbornice, grofa Batthyanyja, ki je v »Magyarorsagu« izjavil, da kvotno razmerje ni stvar vlade, ampak parlamentov in da vprašanje o banki ne spada med nagodbene zadeve.)

Budimpešta, 6. marca. Baron Banffy piše v »Pesti Naplo«, naj Ogrski takoj ustanove samostojno ogrsko nacionalno banko.

Budimpešta, 6. marca. Wekerle se poda v petek na Dunaj, da vnovič korigira z Beckom in finančnim ministrom Korytowskim. S tem se začne zopet nagodbena pogajanja. Ogrji imajo očitno namen priciganiti si za dolgotrajno pogodbo, kakoršno želi Avstrija, kupnih koncesij. Zato toliko vpitja proti dolgotrajni nagodbi po ogrskem časopisu. Vse je le komedija. Seveda — čisto mogoče je, da Ogrji zmagaajo pri tej igri. »Piccolo« poročajo namreč z Dunaja, da cesar hoče Ogrum ugoditi tako, da se bo sklenila kratka, 10 let trajajoča pogodba. Cesar baje želi, da se nagodba s pomočjo § 14 sklene, predno se zbere novi avstrijski državni zbor.

AVSTRIJA.

Dunaj, 6. marca. Cesar se poda med 5. in 9. aprilom v Prago. Cesar vzame seboj veliko spremstvo in ostane v Pragi 10 dni.

Dunaj, 6. marca. Baje gre avstrijski poslanik na madriškem dvoru, grof Rudolf Welsersheimb kmalu v pokoj in mu bo sledil dosedanjí sekcijski šef ministrstva za zunanje zadeve, grof Mery. (Grof Welsersheimb je 65 let star. 1899 je zastopal Avstrijo na haški mirovni konferenci, 1904 je postal poslanik

v Madridu. Zadnji čas je imel obilo posla pri maroški konferenci v Algecirasu, kjer je po naročilu Goluchowskega podpiral Nemčijo nasproti Francoski.

Dunaj, 6. marca. K mednarodni mornariški reviji v severnoameriških vodah odpošlje Avstrija ladji »Sankt Georg« in »Aspern«.

Dunaj, 6. marca. Na haško konferenco odpošlje Avstrija kot prvega delegata vpokojenega admirala barona Spauna.

ZA ANEKSIJO BOSNE.

Zagreb, 6. marca. V saboru je pri računski obravnavi vpokojeni feldmaršallajtnant Tomičić najprej grajal pomažarjenje orožništva, potem pa povdarjal, da Bosna pripada Hrvatom. Bosno moramo anektirati. Hrvaška generala Filipović in Jovanović sta jo osvojila, hrvaški general Mollinary je izvršil vse priprave za okupacijo.

HRVAŠKA IN DALMACIJA.

Budimpešta, 6. marca. Ban Pejačević se poda 7. t. m. na Dunaj, da poroča cesarju o novem hrvaškem tiskovnem zakonu. Vest, da se prepoveduje v novem zakonu kolportaza ni resnična, pač se je pa lokalnim oblastim po ogrskem vzorcu podelila pravica podeljevanja ali omejevanja kolportaze pod gotovimi pogoji.

Zadler, 6. marca. O investicijskem programu, ki ga namerava avstrijska vlada v Dalmaciji izvesti, poročajo sledeče podrobnosti:

Zgradijo se sledeče železnice: Dugopolje-Aržano in Aržano-Bugoyno; Dugopolje-Madunić-Metković z vejo v Imoski; Zadar-Knin; Split-Trogir. Cest se bo zgradilo nebroj. Nadaljevala se bo akcija proti malariji. Večja pristaniška dela se izvršajo v Šibeniku, Splitu, Gruzju, Zadru in Kotoru in sicer že letos; manjša pristaniška dela pa se izvršajo tekom desetih let v 83 krajih. Ribarski načrt se bo izvedel v 4 do 5 letih. Zato se bo za nabavo ribarskega orodja ustanovila posojilnica; vlada je zanj določila 100.000 K. Ribniških ladij se bo nabavilo za 50.000 K. 200.000 kron pa za male parnike, ki bodo ribarstvo nadzirali. Obrtni program se bo izvršil do leta 1909. Pospeševala se bo domača obrt, nakupilo orodje in vzorci, ustanovili potovalni tečaji ter vzorne delavnice. V šolskem oziru se izvršijo sledeče: Znatno se povišajo podpore vsem dosedanjim srednjim in trgovskim šolam, pomnože ustanove za pomorske študije, ustanovi nova trgovska šola in vsako leto nakaže za podporo ljudskemu šolstvu 300.000 K. Saline se poddržavijo, ustanovijo kletarske zadruge, gospodarski poizkuševalni zavod v Splitu itd.

POMENLJIVA IZJAVA ZA GLAGOLICO.

Zagreb, 6. marca. Saborski klub starčevičanske stranke je izdal razglas, kjer pov-

LISTER.

Pripovedke o Habsburžanih.

Akoravno nimajo pripovedke vrednosti zgodovinsko dokazanih listin, vendar so nam dragoceni pripomočki, da lažje spoznamo značaj onih oseb, iz katerih življenja nam kak dogodek pripovedujejo. Če tudi ni vselej vse resnično, naj je le deloma ali celo popolnoma izmišljeno, kar nam poročajo pripovedke o odličnih in zgodovinskih osebah, vendar se vedno vjema z značajem dotične osebe in podaja ljudem natančno sliko njenega vedenja. Zato spoznavamo iz anekdot dostikrat bolj karakteristične lastnosti zgodovinskih oseb, kot iz zgodovinsko dokazanih činov, ki so lahko nastali vsled neizogibne sile. Zato takih pripovedek ne smemo zaničevati, dostikrat pa nam služijo celo kot zgodovinski pripomočki.

Stuttgartska bukvarna Robert Lutz je izdala knjižnico anekdot, kjer so v posameznih zvezkih popisani dogodki iz življenja knezov in velikih mož. Tretja izdaja petega snopiča te knjižnice nosi naslov »Habsburger Anekdoten«.

Te pripovedke o Habsburžanih se prično z Rudolfov Habsburškim in se končajo s cesarjevičem Rudolfov; pripovedujejo vse, kar je znano iz življenja 23. udov habsburške rodovine in kar je vredno, da se je napisalo, da bolje spoznamo značaj teh oseb. »Ta velika, mogočna rodovina,« pravilzadajatelj v

predgovoru, »katera je skoro pol tisočletja odločevala dogodke v polovici sveta, rodovina, v katere deželi solnce ni nikdar zašlo,« popisuje se nam z vsemi svojimi udi: ti so po-božni in mogočni, siloviti in nežni, rahločutni in brez srca, možje trdega značaja kot jeklo, pa tudi priproste odpuštljive narave, kakoršne so jih napravili čas, zmožnosti in okrožje. Tu dobimo marsikaj vsakomur znanega, toda mnogim tudi tacega, kar je tudi izobraženim krogom neznano.

O Rudolfov Habsburškem pripovedujejo ljudje to-le dogodbo kalici, ki nas spominja na originalno razsodbo kalita Harun al Rašida. Neki kupec je tožil cesarju, da je izročil svojemu gospodarju možno polno denarja, da mu je pa ta sedaj noče vrniti. Rudolf je zahteval od trgovca, naj mu natančno opiše možnjo, in mu rekel, naj čaka v stranski sobi konca. Nato je poslal po gospodarja. Začel se je ž njim razgovarjati in slednjič izrazil željo, da se mu njegov klobuk tako dopada, da bi ga rad imel. Z veseljem je podaril gospodar svoj klobuk cesarju, ki je naročil slugi, naj ga nese pokazat ženi gospodarjevi in jo v imenu njenega moža prosi, naj mu dá zato ono denarno možnjo. Žena je spoznala klobuk kot lastnino svojega moža, ni mislila na kako zvijačo ter je dala možnjo služabniku, ki jo je izročil svojemu cesarju. Sedaj pa je Rudolf kar naravnost rekel gospodarju, da je trgovca okradel. Ker je ta vse skušal utajiti, pomolil mu je cesar pod nos ukradeno možnjo. Tat je prebledel in priznal cesarju svojo krivdo, za kar mu je ta odmeril pravično kazen.

O cesarju Maksimilijanu I., zadnjem vi-tezu, se pripoveduje naslednje:

Maksimilijan je dal vselej, kadar se je umival, svoje prstane enemu izmed okoli stoječih dvornikov, da mu jih je držal. Nekoč mu neki strežaj, kateremu je že večkrat prstane izročil, ni dal vseh prstanov nazaj. Ko si je drugič umival roke, prirnil se je tat zopet do njega, da bi mu nekaj nakitja odnesel; toda ta mu je odgovoril: »Ti mi še od zadnjice nisi vrnil prstanov, zato te ne morem sedaj rabiti. Toda le potolaži se; v kratkem pride dosti zlata in dragih kamnov iz nove Indije, kjer so zelo po cenah. Potem si dam zopet nove prstane napraviti, da mi boš mogel zopet katerega ukrasti.«

Da so znali ljudje knežjim osebam tudi v prejšnjih casih v gostilnah po »knežje« računati, dokazuje nam sledeča dogodbica iz življenja cesarja Karola V. Na nekem potovanju skozi Piemont obedoval je cesar Karol z veliko slastjo mastnega kapuna; po kosilu vprašal je cesar, koliko da je kapun stal. Ko so mu odgovorili: »Šest funtov«, je ta rekel: »Ko bi bil to vedel, ne bi ga bil s tako slastjo povžil.«

O cesarju Ferdinandu I., ki se je zlasti s svojo zvestobo odlikoval, pripoveduje zgodovinska anekdota naslednje: Drugi sin cesarja Ferdinanda I., nadvojvoda Ferdinand Tirolski, poročil se je zoper voljo na them s prelepo hčerjo nekega augsburškega patricija Filipino Welsler. Ko je bil cesar vsled tega zakona na svojega sina dvanaest let jezen, pripomogla je Filipina sama do sporazumljenja. Leta 1561 prišla je nepoznana v Prago na

cesarjev dvor, vrgla se Ferdinandu k nogam in mu tožila bol, katero ji strogi oče njenega soproga pripravila. Ginjeni cesar jo je vzdignil in ji obljubil, da hoče pri tem očetu posredovati, da ne bo tako ljubke svakinje zaničeval. Sedaj pa se je dala Filipina spoznati in prevaran cesar je spoznal zakon za morganatičen.

Cesar Leopold I. ni samo rad poslušal godbe, temveč gojil ji je tudi sam. Igral je na flavto in komponiral. Njegov kapelnik se je izrazil nekoč zelo priliznjeno o njegovem muzikaličnem talentu: »Kako škoda, da ni Vaša Visokost postala kak muzikant!« Cesar pa je odgovoril zadovoljno: »Nič ne škodi, počutimo se tako bolje.«

Slično dogodbico pripovedujejo o cesarju Karolu VI. Karol je nekoč mojstrsko ustrelil nekega jelena. Njegov spremljevalec, grof Trautson, vsled zbadajočih šal in surovosti v celim kraljestvu znani ljubljeneec Karolov, je rekel nato: »To je strel! Bilo bi pametneje, da bi bili Vaša Visokost postali lovec.« Karol mu je pa odvrnil, smeje se: »No, saj moremo tudi tako živeti!«

Mnogo je pripovedek iz življenja cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa II. Po smrti svojega soproga dolgo ni Marija Terezija obiskovala gledališča. Ko pa se je 12. februarja 1768 narodil njenemu sinu, poznejšemu cesarju Leopoldu II., prvi sin, obvestili so cesarico o tem dogodku na večer, ravno ko je imela opraviti v kabinetu. Takoj je tekla kar v nočni obleki skozi prednje sobe in hodnike v dvorno gledališče, se daleč pripognila čez doprsnjak lože in zavpila dolj v parter: »Pol-

darja potrebo in upravičenost boja za najlepšo svetinjo hrvaškega naroda, glagolice, obenem pa svari ljudstvo, naj ne posluša onih, ki pri tej priliki vpijejo »Proč od Rima!«. Ta parola je nemška, protestanska in tisti, ki se je poslužujejo, tega ne delajo iz ljubezni do glagolice, ampak iz sovraštva do vere in organizacije katoliške cerkve. Hrvaški narod se bo boril za glagolico, toda ne bo sledil tistim, ki bi ga pri tem radi zapeljali na kriva pota. Pod razglasom so podpisani dr. Frank, dr. Mile Starčević in dr. Karlo Bošnjak.

KULTURNI BOJ NA FRANCOSKEM. (Dopis.)

Montagninijeve listine. Rim, 4. marca. Socialci in radikali pozivljajo Clemenceauja, naj objavi vse listine, ki jih je francoska vlada zaplenila pri papeževem nunciju Montagniniju v Parizu. Žal, da tega skoro nič več ni treba, kajti »Messidor« in »Matin« sta že vse objavila, kar se je dalo. »Osservatore Romano« je že povdarjal, da sta »Messidor« in »Matin« listine potvorila; še bolj pa je zanimivo sledeče dejstvo, ki se je pri tem izkazalo: francoska vlada je smatrala Montagninija v Parizu tudi potem, ko je bil odpoklican prejšnji nuncij Lorenzelli, za pravega, oficialnega zastopnika papeževga in se je z njim pogajala zaradi separacijske postave. Ko je pa vlada zaplenila njegov arhiv, se je izgovarjala s tem da Montagnini ni zastopnik papežev, ampak čisto navadna privatna oseba, pri kateri je dovoljena preiskava. Tega francoska vlada ne more utajiti. Še bolj pa se je francoska vlada pred celim svetom osramotila s tem, da je pri Montagniniju zaplenila tudi tiste diplomatske listine, ki pohajajo iz tistega časa, ko še ni bilo spora med vlado in Vatikanom. Francoški minister za zunanje zadeve Pichon se je moral zaradi tega pred avstrijskim poslanikom Khevenhüllerjem opravičiti ter jih vrniti Vatikanu. Celotno protestantsko glasilo »Der Deutsche« imenuje to postopanje »nasilno prekršitev mednarodnega prava« in sramotno blamažo za francosko vlado.

Vatikan opozarja na to, da vlada, ko je zaplenila diplomatski arhiv Montagninijev, ni napravila inventarja, kakor to zahtevata zakon in navada. Zato sedaj francoska vlada listine lahko potvori, ustavi druge ali pa uniči tiste, ki ji niso po volji. In res — Vatikan konstatuje sedaj, da je francoska vlada utajila vse listine, ki so se nanašale na ministre in jih utegnejo hudo kompromitirati.

× × ×

Pariz, 6. marca. Škofje dijece Bourges, Tours in Lens so se zbrali v »Institut Catholique«, da stavijo papežu glede na imenovanje novega škofa predloge. Vrhlega so se posvetovali tudi o pogodbah za uporabo cerkva. Ba je so se o položaju precej pesimistično izrazili.

UPOR FRANCOSKIH VOJAKOV.

Pariz, 6. marca. V Toulu so se v vojašnici S. Leon uprli vojaki ter s samokresi streljali na podčastnike, ne da bi jih ranili. Pač so pa s sabljami ranili nekega topničarskega častnika.

RUSIJA.

Duma. »Ljudsko zastopstvo nikoli ne bo preminulo«, tako je včeraj novoizvoljeni predsednik dume, Golovin, pozdravil ljudske poslance. Namigaval je na znani vzkliz sedanjega premierministra na Angleškem, Campbell-Bannermana: Duma je preminula, živele druga duma! Ni dosti upanja, da bi druga duma mogla uspešno delati, kajti vlada jo bo najbrž razgnala, kakor hitro bo rešen in odobren proračun. Monarhisti bodo raznetili razpor med levicariji, socialnimi revolucionarji in kadeti, kadeti pa bodo obviseli med dvema stoloma. Sedaj so kadeti sicer pripravljeni v dumi delati, toda niso tako močni, da bi se mogli vzdržati nasproti socialistom, ki nočejo, da bi duma uspešno delovala, ampak komaj čakajo, da vlada poslance počene domov. Položaj je temen, toda misel ljudskega zastopstva ne bo zamrla. Prej ali slej se uveljavljati.

Peterburg, 6. marca. Glasilo kadetov, »Rječ«, izjavlja v uvodnem članku, da

kadeti ne bodo stavljali v dumi neizpolnljivih zahtev. Liberalni levicarski »Rus« povdarja, da se levica že sedaj pripravlja na neizprosen boj z reakcijo, oficialna »Rosija« pa pozdravlja izvolitev Golovinovo ter upa, da bo duma toplot delovala uspešno.

Peterburg, 6. marca. Cesar je sprejel predsednika dume v avdijenci. Prihodnja seja se vrši 8. t. m.

Revolucija. Lodz, 6. marca. Neznanci so na cesti ustrelili nekega častnika. Vojaki so nato streljali na mimoidoče ljudi ter dve osebi ranili.

Riga, 6. marca. Pri skupnem grobu 17 nedavno ustreljenih revolucionarcev zbrali so se znanci, da položijo na grob vence. Ko je to policija izvedela, je prihitela na lice mesta ter razgnala množico s slepimi strelji.

Peterburg, 6. marca. Stolypin je vpravič, kar sestoji njegovo ministrstvo, dosegel, da so odstavili reakcionarca, generalnega gubernatorja Davidova. Davidov je podpiral klanja reakcionarne »Zveze pravih ruskih ljudi«. (Davidov je bil gubernator v Jekaterinoslavu.)

Peterburg, 6. marca. V nekem malem mestecu v guberniji Novgorodski je sodišče oprostilo dva realca — eden star 15, drugi 17 let — ki ju je državno pravdnštvo tožilo, ker sta baje umorila nekega policijskega častnika. Pri obravnavi se je izkazala njihova nedolžnost. Nato so člani »Zveze pravih ruskih ljudi« sklenili umoriti obadva realčana, njihovega zagovornika in sodnike. Napadli so brata zagovornikovega ter ga težko ranili, in sodnika, ki je pa le lahko ranjen.

Radom, 6. marca. Tu so zločinci napadli blaginajna gubernijske blaginje ter ga oropali 4000 rublev.

ZADOŠČENJE ZA UMORJENEGA MISIIONARJA.

London, 6. marca. Nemška vlada zahteva od perzijske vlade za umor nekega misijonarja v provinci Aserbeičan 5000 funtov šterlingov in zahteva, da morilce obesijo. Ako Perzija ne da zadoščenja, bo Nemčija zasedla nekaj premogokopov v bližini Bagdada. (Ti premogokopi bi Nemčiji zaradi bagdadske železnice mnogo koristili.)

ANGLEŽI IN BURI.

Kakor znano, je Angleška podelila burski zemlji, ki si jo je s tako težavo osvojila, ustavo. Buri so si izvolili svoj ministrski kabinet, za ministrskega predsednika pa generala Botha, ki se je svojčas hlabro boril proti Angležem. Botha je sedaj na angleško prebivalstvo izdal oklic, kjer pravi:

»Angleška nikoli ne bo imela povoda, ke-sati se zaradi zaupanja, ki ga je iskazala burskemu narodu s tem, da mu je dala avtonomno ustavo... Mnogo težko se nam bo stavilo nasproti, toda vse bomo lahko premagali, ker sedaj delata obadva naroda, burski in angleški, skupno v korist Transvala.«

Nekateri nemški listi pri tej priliki opozarjajo Prusijo na Poljake.

Volivni boj.

(Izjava.) »Slovenski Narod« me včeraj psuje z »duševno ničlo«, napravila me za »absolutno nesposobnega«. Z ozirom na to izjavljam: Somošljeniki so me lahko doslej spoznali po delu in po mojih dosedanjih nastopih lahko sodijo, ako sem za kaj ali ne. Pripravljen sem prihodnji teden sklicati javni shod, na katerega bom predvsem povabil »Narodove« urednike z dr. Tavčarjem vred. Ako se na tem shodu pokaže, da so »Narodovi« uredniki bolje poučeni o delavskem in tudi o kmečkem vprašanju nego jaz, pripravljem sem odstopiti od kandidature. — V Ljubljani, 7. marca 1907. — Jožef Gostinčar.

(Kandidati »Narodne stranke«.) V Celju se je dolgo mislilo, da bo kandidiral pravkar »Narodne stranke«, g. dr. Kukovec. Pa je grozdič še prekišil. Zato so nameravali nekateri prvaka okrajnega celjskega odbora, g. dr. Božiča, pa tudi to ni šlo. Nekdo je rekel: »Kmet naj bo.« In izvolili so si kandidatom kmeta g. Fridriha. Ta je tudi v časniki že en teden kandidat. Zdaj pa ugaša i ta zvezda.

česal in bril in ga vprašal, kakšno službo ima on pri avstrijskem cesarju. Jožef pa je odgovoril: »Jaz ga včasih brijem.« Resnica je, da se je cesar Jožef celo življenje sam bril. Šele v zadnji bolezni je rekel, naj ga pride obrit brivec. Ko ga je obрил, dal mu je cesar tri cekine in rekel: »Ta človek je prvi, ki je imel z mojim obrazom opraviti.« Ko so vprašali cesarja Jožefa, kako da sodi on o novih američanskih nemirih, je rekel: »Ti ljudje ravnaajo iz njihovega stališča popolnoma prav, toda moj stan zahteva, da sem kraljevskega mišljenja.«

Cesar Franc I. izbral si je za geslo: »Justitia regnorum fundamentum« (pravičnost je temelj kraljestev). Zato se je podvrnil vsaki postavi, tudi najmanjšemu policijskemu predpisu. Kadar se je peljal v Prater na izprehod, vselej se je peljal v isti vrsti kot so vozili drugi; tožbe proti svojim podanikom pa je večkrat celo izgubil. Seveda so ga zato vsi državljani imenovali pravičnega. V političnih vprašanjih pa je bil ta cesar strogo absolutističnega naziranja. Znan je njegove besede: »Kaj naj pomeni to, ljudstva, narodi? Jaz ne poznam narodov, jaz poznam samo podložnike!« O njegovem absolutističnem naziranju priča naslednji dogodek: Meseca februarja 1822 rekel mu je njegov telesni zdravnik, baron Stifft: »Akoravno Vašo Visokost zelo muči kašelj, vendar se ne plašim, ker Vašo Visokost dobro poznam. Nič ni

Govoril se že zopet o novem liberalnem kandidatu. — Za Brežice-Trbovlje-Laško se tudi ne morejo odločiti. Tu bi rad bil g. Kunej poslanec, nekateri Spindlerjevci pa bi rašči postavili takoj g. Čobala za kandidata.

(Shodi v goriški okolici.) V nedeljo popoldne se je vršilo v goriški okolici več shodov. V Mirnu se je vršil shod kršč. socialnega delavstva ob precejšnji udeležbi. Govoril je urednik Fran Kremžar iz Gorice o bodočih državnozbornskih volitvah in o volivni reformi za deželni zbor goriški. Ožigosal je postopanje laške večine dež. odbora, ozir. glavarja Paierja, ki hoče s svojim postopanjem le doseči, da se volivni reformi izogne, ker mu je neluba. K besedi se je oglašil socialni demokrat Cotič, ki pa se je s svojim govorom temeljito osmešil. Debate so se udeležili Kremžar, tov. Jožef Cotič, Vuk, Špacapan in še par drugih kršč. socialnih delavcev. En socialni demokrat je ves osramočen zbežal iz dvorane. — Ob istem času se je vršil v Biljah pri Mirnu shod »Gor. kmet. društva«, ki zadnje čase stopa na politično polje s svojim od države plačanim potovalnim učiteljem Štrekljem. — V Podgori se je mirno izvršil dokaj dobro obiskan shod, na katerem je govoril dr. Dermastia o državnozbornskih volitvah in o volivni reformi za deželni zbor goriški ter gosp. kurat Golob. — Ob istem času so imeli shod napovedan podgorški socialni demokrat, a so ga zadnji trenutek odpovedali, ker se je vršil naš shod in ni bilo ljudi in tudi laškega govornika niso imeli, kakor se čuje. Zato so se zbrali k zaupnemu sestanku ter se menili o volitvah. Sklenili so prirediti kmalu javen shod ter dobiti ta to tudi laškega govornika.

(Volivno gibanje na Goriškem.) Čuje se, da bo kandidat liberalne stranke na Krasu Alojzij Štrekelj, protikandidat mu bo Laharnar.

(Slovenskih volivcev v Gorici) za državni zbor je okoli 1800. Ako bi vsi nastopili združeni, bi bili gotovo odločilni faktor pri volitvah, kajti vseh volivcev je menda okoli 6000.

Dnevne novice.

+ Dr. Luegerjevo zdravstveno stanje. Na Luegerjevo zdravje je jako dobro vplivalo, da se je peljal na izprehod. Spal je ponoči izvrstno. Dne 6. t. m. se je zopet peljal na izprehod.

— Protislovenske demonstracije na Dunaju. V torek, dne 5. t. m. je priredilo »Slovensko pevsko društvo« koncert v hotelu »Savoy« na Mariahilferci. Že pred začetkom koncerta se je navadila pred omenjeni hotel velikanska množica, največ nemško-nacionalnih buršev. Izprva položaj ni bil posebno resen, razven malo kričanja, se je vedla fakinaža še precej »dostojno«, tako, da je bil večini gostov nemoten vstop h koncertu, seveda pod varstvom policije. A naval je bil čimdalje hujši. Zapolnili gosti so smeli le proti izkazom vabila v hotel. Morala je intervenirati policija na konjih, ki je kmalu napravila red. Par najhujših razgrajčev je bilo aretiranih. Vsa čast naglemu in točnemu delu dunajske policije! — Koncert je imenitno uspel. — Navdušenje je bilo velikansko, zlasti proti koncu, ko se je zaigrala pesem »Kje dom je moj?«. — Po končanem koncertu je spremljala goste na tramvaju policija domov. — Zopet lep znak nemške kulture.

— Preuredba juridičnega študija. Že zadnjič je »Slovenec« poročal o shodi dunajskih pravnikov in o resoluciji, ki je bila sklenjena, za reformo juridičnega študija. Dunajska pravna fakulteta je imela včeraj sejo, v kateri se je sklenilo predložiti naučnemu ministrstvu votum za reformo pravnega študija. Ta preuredba ima predvsem pred očmi, da se oni pedantni in malenkostni značaj predpisov za pravnike nekoliko omili in se v prvi vrsti stvarnost upošteva. Tega se tiče zahteva, da se vsako predavanje vstete, če tudi ni tisti predmet predpisan za ono študijsko dobo. Iz tega sledi mnogo večja izbira predavanj, ki jih lahko dijak posluša, ne da bi se mu bilo treba bati, da se mu vpisane ure ne bodo štele. Druga zelo važna preuredba se tiče pravnega in političnega rigoroz. Rigoroz

imenujemo skušnjo, ki jo mora narediti kandidat pred fakulteto, med tem, ko se druga dva izpita delata pred državnimi eksaminatorji. Predmeti za rigoroz in skušnjo so vsakokrat enaki, včasih celo profesorji isti, da, pripe-tilo se je tudi že, da je dobil kandidat popolnoma enaka vprašanja. In vendar se dostikrat prigodi, da pade kandidat pri rigorozu, odgovori pa pri izpitu. To je — če se mi lože — vendar malo čudno; lahko bi se imenovalo brezmiselnost, kajti zakaj bi se dvakrat izpraševala ista stvar. Da se odpravi ta nedostatek, je torej zahteval proforsorski kolegij v svojem votu, da se odpravijo rigorozu in da naj zastopujejo državni izpiti. Če ministrstvo odobri ta votum in postava — učni red je namreč postava — srečno pride pred parlament, dobimo kmalu nov in moderni učni red, ki odgovarja času in njegovim zahtevam.

— Nov doktorat se nam obljubuje. Nov »doktor državnoznanstva« bi ne bil praktičnega pomena ter bi n. pr. ne usposobil za vstop v državno službo, ampak bi bil samo tako zaradi lepšega. Ta naredba je ustrojena po načinu nemških univerz, ki podeljujejo svojim slušateljem doktorski naslov na podlagi zaokroženih študij in kakšne učene razprave, takozvane disertacije. Tako delajo univerze v Tubingu, Monakovem in drugod na Nemškem. Dosedaj je pretežno in je študij dolg in težaven, če hoče kdo postati »doktor«. Na ta način bo okrajšana doba učenja in bo doktorski klobuk mnogo lažje doseči; seveda bo naslov postal sčasoma brez pomena in tako prazen, ko ga bo tako lahko skoro vsak dobil. Z modroslovnim »doktorjem« je že sedaj tako. Zato so nekateri zato, da se pravni doktorat sploh odpravi, tako n. pr. pravne fakultete dr. Bernatzik. No, to se ne bo tako kmalu zgodilo, saj je pravni doktorat najtežji in zato najbolj v časti.

— Sodni svetnik g. Jožef Starič umrl. Včeraj zvečer, ob tri četrt na 7 je umrl v Kandiji pri usmiljenih bratih gospod c. kr. sodni svetnik in vodja c. kr. okrajnega sodišča na Brdu, g. Jožef Starič.

— Pošta in volivno gibanje. Trgovsko ministrstvo je izdalo odlok, naj se vse pošiljatve, ki se tičejo volitev, ekspedirajo kakor le mogoče hitro. Take pošiljatve naj se takoj ekspedirajo kot nuje.

— Petdesetletnica svojega gledališkega delovanja praznuje danes v Zagrebu gospod Adam Mandrovič, intendant hrvaškega deželnega gledališča.

— Vodni napravi v Bujah in Volčah v košanski občini na Notranjskem sta zagotovljeni. Poljedelsko ministrstvo je z odlokom z dne 24. prosinca dovolilo za obe napravi, ki sta proračunjeni na 15.700 kron, 40 odstotkov, to je 6280 kron. Ker pa je deželni odbor že lansko leto zagotovil 25 odstotkov, to je 3925 kron deželne podpore in hočejo udeleženci sami pokriti ostale stroške, bo delo v kratkem razpisano in še letos izvršeno.

— Kazen Strassnoffu znižana. Iz Zagreba poročajo, da je najvišje sodišče kazen znanemu sleparju Strassnoffu znižalo od pet na tri leta.

— Umrl je dne 6. marca v Smokuču pri Breznici občepriljubljeni in spoštovani gosp. Janez Bulovec, trgovec in posestnik. Bil je pokojnik dober in skrben gospodar, prešinj katoliškega prepričanja, ter je to svoje mišljenje vedno neustrašeno očitno kazal. Pogreb bo v petek jutraj ob 7. uri.

— Obletnica po pokojnem gospodu kape-lanu Antonu Čopu bo v sredo, dne 13. marca, ob 7. uri zjutraj na Rodinah pri Breznici.

— Nov učiteljski list? Učiteljstvo z Goriškega in Gradiškega ima danes v Gorici shod. Med drugim se bodo goriški učitelji posvetovali o tem, ali bi slovensko učiteljstvo na Goriškem in Gradiškem moglo vzdržati tednik za svoj stan in njega prijatelje.

Zasedanje hrvaškega deželnega zbora b. 23. t. m. odgodeno in se bo meseca maja zopet sešel, da reši zakon o delavskem zavarovanju, ki naj bi stopil v veljavo dne 1. julija.

Velikonočne počitnice se prično po drž. srednjih šolah 26. t. m., ne 27., kakor je predpisano.

de ima fanta in ravno za vezilo na dan moje poroke — ta je galanten«. Cel parter in vse lože so bile vsled teh besed presunjene. — Ko se je Marija Terezija prvič po smrti svojega ljubljenelega soproga pokazala svojemu dvoru, videla je kneginjo Auersperg, zadnjo ljubljeno Franca I., vso objokano in zavito v črn pačolan. Vsi, ki so se ji doslej klanjali, so jo zapustili in osamljena je stala na strani. Marija Terezija se je obrnila proti nesrečnici, ji podala roko in rekla glasno: »Medve sve v resnici veliko izgubili, draga moja!« Potem šele je odgovorila tudi druge dame in gospode, ki so zopet preje zapuščeni marljivo dvorili.

Cesar Jožef II. je slišal nekoč pri večbanju nekega dragonskega polka, kako je nek častnik zmerjal nekega vojaka. »Gospod, ne zabite,« je rekel strogo cesar, »ta vojak je ravno tako človek, kakor vi. Jaz ne trpim, da bi se z onimi, ki so se posvetili domovini, slabo ravnilo!« — Dve ženski sta prišli cesarja Jožefa II. nekaj prosit. Ena teh je imela na glavi po turški šegi napravljen nakit. Prošnjo prve je cesar odobril, drugi pa je rekel: »Vi morate pa prositi vašega vladarja, turškega sultana; saj poznam iz vašega nakitja, da spadate med podanike turškega sultana.« — Na poti v Pariz dospel je Jožef preje v Rheims, kot njegovo spremstvo ter se nastanil v že preje odločeni gostilni. Radovedni gostilničar ga je opazoval, ko se je

boljšega, kot dobra konstitucija.« »Kaj govorite?« rekel je cesar, »mi smo sicer dobri prijatelji, toda, Stifft, te besede ne smem nikdar več slišati! Recite trdna narava, ali tudi dobra kompleksija, toda konstitucije sploh ni. Jaz nimam konstitucije in je ne bom nikdar imel!« — Milosrčnost Franca I. nam kaže sledeča dogodba: Dvorni tajnik dal je cesarju prošnjo, v kateri je neki uradnik, ki je postal po dolgem službovanju bolan in onemogel, prosil podpore. Cesar je prijel za pero in pral: »Koliko je navada dati v enakih slučajih?« »Za enkrat bo dosti pet sto goldinarjev,« je menil tajnik. Cesar je priklimal in pisal. Ko pa je hotel tajnik pisavo posušiti, zapazil je, da je cesar namesto pet sto — napisal pet tisoč in ga opozoril na to. »O, res je!« smejal se je cesar, »eno ničlo sem preveč zapisal! No, pa ne škoduje nič; kar je napisano, naj ostane. Mož ima pet otrok — rad mu podarim še to ničlo!«

Znano je, da se tudi o cesarju Francu Jožefu I. pripoveduje mnogo pripovedek. Predmet teh pripovedk je zlasti ljubeznjivost in milosrčnost cesarjeva. Naš vladar je zlasti velik prijatelj otrok in iz srca rad opazuje mladino. Sledeča epizoda naj dokazuje to prijaznost cesarjevo. Nekega dne prišel je cesar nenadoma v vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu in je hitro vstopil v neki razred. Ko je učenec prijazno nagovoril, rekel je profesorju, stotniku Ebersbergu: »Le

predavajte naprej, gospod stotnik!« Potem je položil svoj generalski klobuk na prvo klop in je, sloneč na klopi, poslušal predavanje učiteljevo. Učenec B., pred katerim je ležal cesarjev klobuk, si je hotel dobiti nekaj za spomin na to uro. Skrbno je stegnil roko in odtrgal iz šopka na cesarjevem klobuku eno zeleno peresce. Ko so to zapazili njegovi tovariši, naznanili so mu z znamenji željo, naj da tudi njim kak spomin iz cesarjevega klobuka. B. jih je ubogal in predrzno ruval iz šopka perje. Naenkrat pa mu je klobuk odletel in zadel vladarja v roko. Ta se je obrnil in zapazil grešnika, ki je bil ves bled in s strahom pričakoval kazni. »Kaj ste nameravali s tem peresom, ljubi moj?« vprašal ga je vladar. Tolika prijaznost je ojunčila učenca in jecjal je: »Za spomin, Visokost!« — »Pa Vam ni dosti eno peresce?« — »Ne, Visokost,« odgovoril je hrabro mladenič. »tudi vsak mojih tovarišev je hotel imeti eno.« — »No, potem pa mi ne preostaja drugega, kot da Vam prepustim cel šopek,« rekel je smeje se cesar in podaril šopek učenecu B. Potem pa se je obrnil k profesorju in mu rekel: »Gospod stotnik, ne kaže mi drugega, kot da mi za sedaj posodite Svojo čepico!« Z veseljem so zavpila mlada grla cesarju trikrat »Živio!«

Zalibog ne moremo navesti tu več dogodbic iz življenja Habsburžanov, toda to bo zadostovalo, da spoznamo glavne poteze iz njihovega življenja.

Štajerske novice.

Š Maribor. Odbor »Slovenskega društva« v Mariboru je objavil v »Narodu« od srede »oficijalno« naznanilo, da se je centralni volivni odbor zadnje nedelje razšel brezuspešno, ker baje »Kmečka zveza« odklanja vsako skupno sodelovanje pri bodočih državnoborskih volitvah. To poročilo »Slovenskega društva« pa je popolnoma neresnično. »Kmečka zveza« je ponudila opetovano, tako tudi dne 7. februarja, svojo roko prvakom, da ž njimi sodeluje pri bodočih državnoborskih volitvah. Toda prvaki niso hoteli prijeti za to roko, ker se ne bi radi zamerili pri liberalni stranki. Vsled tega je morala nastopiti »Kmečka zveza« svoja pota. Da odbor »Slovenskega društva« sedaj razširja neresnična poročila, je zelo značilno za taktiko nasprotnikov. Zakaj pa se »Slovensko društvo« ni ojunalo in obsodilo liberalnega strankarstva, ki je dalo povod sedanjemu položaju na Spod. Štajerskem? Za to stranko gospodje pri »Slovenskem društvu« še niso našli grajalnih besed, proti »Kmečki zvezi« pa delujejo celo z neresnico. Naj jih bo sram!

Š Deželni zbor. Pri debati o predlogu Hagenhoferja glede na izpmembo deželnega volivnega reda se vname med Hagenhoferjem in socialnim demokratom Reslom hud prepir. Resel je očital konzervativcu Hagenhoferju laž, podlost, sleparstvo itd. na znani način. Hagenhoferjev predlog se je izročil političnemu odseku.

Ljubljanske novice.

li V nedeljo na Gregorčičev slavnostni večer v »Union«! Opozariamo občinstvo še enkrat na velezanimivi spored nedeljskega »Gregorčičevega večera«, katerega smo priobčili včeraj. Novi zbori in nastop dveh veleuglednih naših književnikov, gg. dr. Mihaela Opeka in F.S. Finžgarja so gotovo izredno privlačne točke poleg nastopa veleodlične pevke gdne. Erne Povšetove in izbornih deklamatorjev gg. Vek. Ravniharja in Frana Oreha ter vojaške godbe. Pripravljalnemu odboru se je posrečilo izposoditi si ta večer doslej najboljšo sliko Simona Gregorčiča, krasno delo domačega umetnika g. Srečka Magoliča. Slika bo krasila oder ter bo tako občinstvu dana prilika, ogledati si to res najboljšo slikarsko delo o Simonu Gregorčiču. Začetek koncerta bo točno ob 7. uri zvečer. Po koncertu naj občinstvo, ki želi okrepčila, nekoliko v stranskih prostorih potrpi, ker se po koncertu postavijo v dvorano mize ter se razvije v dvorani domača zabava. Vstopnice se še prodajajo v Soukalovi trafiki in v »Unionu« trafiki. Prosimo svoje čitatelje, naj opozarjajo svoje znance na to priredbo, katere dobiček je namenjen Gregorčičevemu spomeniku. V nedeljo v veliko dvorano »Uniona«!

li Umrl je danes jutraj po dolgi bolezni splošno spoštovani zdravnik gosp. dr. Jožef Derč. Rodbini naše iskreno sožalje! Pogreb bo jutri ob četrtni na 5. uri popoldne. — Umrla je zasebnica gdna Marija Guri, stara 74 let. li Odhod 56. infanterijske brigade iz Ljubljane bo 8. aprila.

li »Ljubljansko učiteljsko društvo« se je včeraj sešlo ob 8. zvečer v restavraciji hotela »Južni kolodvor«, kjer se je razvil sila prijeten večer, poučen obenem in zabaven. Ne navadno velika udeležba, zlasti kar se tiče dam, je pričala, da ljubljansko učiteljsko dobro zna ceniti vedno lepši razvoj pedagoško-metodiških disciplin, ki so dandanes učitelju neobhodno potrebne, da ne zakrke v zastaranih metodah. Zato je bilo včerajšnje predavanje profesorja Macherja o biološki metodi zelo na mestu. Predavanje Macherjevo je bilo skozinskoz praktično, historijski postanek biološke metode in njegovo zvezo z napredovanjem razvojne misli v prirodnoznanstvu je g. profesor le nakratko in povrhu označil, obširno pa je razvijal didaktično stran tega problema. Kakšna je biološka metoda? Biološka metoda v nasprotju z deskriptivno, opisovalno, polaga pri poučevanju glavni moment na vzročno zvezo med organskim ustrojem bitij in njegovo okolico, načinom hranjenja in klimatičnimi razmerami; opisuje njihovo razmerje s sobitji, medsebojni boj za obstanek, prilagodevanje in razvoj, skratka, se opira skozinskoz na biološke zakone v organizmih. Seveda biološka metoda ne more in ne sme zanemarjati sistematike, da ne postane enostranska, toda izvaja zunanje vrstne znake iz notranjih in zunanjih činiteljev razvoja. Tako n. pr. v botaniki razloži obliko korenin, listja in plodov iz heliotropizma, iz kakovosti rodne zemlje in organizmov, ki obdajajo rastlino ter jo silijo, da izpreminja svojo obliko in rast. Zato ta metoda polaga v somatologiji največjo važnost na fiziološke zakone organizma, krvni obtok, oksidacijo, proces hranjenja, respiracije itd. Biološka metoda s tem, da obrazloži finalnost živih bitij, obenem lepše razloži modrost vstvarjajočega vseuma. Biološka metoda pa tudi pospešuje samostojnost in samotvornost mišljenja učenčevega, kjer vse razloži kavalno, in ne obtežuje tako zelo spomina, kakor opisovalna metoda. Brez dvoma se biološka metoda povsod uveljavlja, seveda ne da bi zašli v ekstreme. Da upiranje nekaterih boriniranih šolnikov ničesar ne bo izdalo, ker se biološka metoda naslanja na zdrava pedagoška načela in na moderno smer prirodnoznanstvih ved, je samoobsebi umevno. Predavanje je bilo vsprejeto z vsestranskim odobravanjem, predavatelju se je pa gospod predsednik, nadučitelj Dimnik, toplo zahvalil. S takim izobraževalnim delom si bo ljubljansko učiteljsko društvo gotovo pridobilo vedno več prijateljev.

li Pogreš se od dne 25. februarja t. l. na Jesenicah stanujoči 35letni vpokojeni orož-

niški postajevođa Karol Snoj, rodom iz Velenja na Štajerskem. Snoj je bil inkasist pri zavarovalnici »Allianz«, kateri je poveril 300 K. Pred kratkim je pisal zavarovalnici, da je povod njegovemu pobegu nesrečna ljubezen. Sumi se, da se mu je zmešalo in si je končal življenje ali je pa odšel v Ameriko.

Razne stvari.

Politika — vzrok ločitve zakona. V deželi Kansas, v Zedinjenih državah Severne Amerike, so določili nov vzrok za ločitev zakona, namreč nesporazumljenje zakonskih in političnih stvari. Obenem se poroča, da je bilo v St. Louisu pred kratkim v enem dnevu nič manj kot 60 parov ločenih.

Pred podpisom oporoke umrl. Kavarnar Foller v Badnu je hotel napraviti oporoko. Vse je bilo že narejeno, tudi ime je že podpisal, predno pa je mogel pristaviti še priimek, se je zgrudil mrtev.

Strašen prizor v mrtvašnici. V grški blaznici v carigraskem predmestju Jedikule, je umrl neki blaznik in so ga položili v krsto, da ga prihodnji dan pokopljejo. Drug blaznik pa se je splazil v odprto mrtvašnico, vzel truplo iz krste, ga položil v neko omaro, in legel v krsto. Ko je duhovnik naslednji dan hotel blagosloviti truplo, se je isto dvignilo iz krste, nakar se je duhovnik nezavesten zgrudil in kmalu potem umrl. Tudi drugi žalujoči so zbežali proč. Ko so se pomirili, so stopili zopet v mrtvašnico in konstatirali, da od smrti vstali niti umrli ni. Ko so vprašali, kaj se je zgodilo s truplom, pokazal je blaznik na omaro. Ko so jo odprli, je padlo iz nje truplo, da so mislili navzoči, da je tudi pravi mrtvec vstal od smrti. Končno so ga vendar pokopali.

Telefonska in brzojavna poročila.

KANDIDATJE »SLOV. KMEČKE ZVEZE« NA ŠTAJERSKEM.

St. Lenart, 7. marca. Na zaupnem shodu pri Sv. Lenartu navzočih zaupnikov nad 200. Roškar enoglasno proglašen za kandidata.

Pragersko, 7. marca. Zaupniki iz celega volvnega okraja Maribor levi breg v Slov. Bistrici so soglasno sklenili, postaviti za kandidata kmeta Piška.

NAGODBA Z OGRSKO.

Budimpešta, 7. marca. Glasilo neodvisne stranke izjavlja, da se v ogrskem državnem zboru nikakor ne bi dobila večina za nagodbo z Avstrijo preko 1. 1917.

PREOSNOVA TOPNIŠTVA.

Dunaj, 7. marca. Pri preosnovi topništva nameravajo vsakemu armadnemu zboru prideliti dva nova topniška polka. Na ta način bi se ustanovila pri vsakem zboru nova topniška brigada.

NAGLA SMRT LAŠKEGA JUSTIČNEGA MINISTRA.

Rim, 7. marca. Danes zjutraj so našli laškega justičnega ministra Gallo mrtvega v njegovi postelji. Zadel ga je kap.

FRANCOSKI KULTURNI BOJ.

Pariz, 5. marca. Več pariških duhovnikov je prosilo za umirovljenje, češ, da jim zdravje ne pripušča v sedanjih težavnih časih izvrševati duhovske službe. Čuje se, da bo demisijsiniralo več pariških župnikov, ker se boje, da ne dobe sredstev za nadaljevanje bogoslužja. V Nantesu so bile uršulinke obsojene na globo 16 do 25 frankov, ker so se kljub kongregacijski postavi branje zapustiti svoj samostan. Pri odhodu uršulink je velika množica manifestirala za uršulinke.

AMNESTIJA NA RUSKEM.

Peterburg, 7. marca. Desnica je sklenila, da bo za amnestijo izvzemši one teroristične zločince, ki so pogubili kaj človeških življenj in izvzemši rope.

DRŽAVNI PREOBROT NA RUSKEM?

Frankobrod, 7. marca. »Frankfurter Zeitung« poroča, da odlične osebe pripravljajo na Ruskem državni preobrat. Državniki, ki se ne strinjajo z reakcionarci, bi se aretiralo, nakar bi bila uvedena diktatura.

ITALIJANSKA BANKA V CARIGRADU.

Carigrad, 7. marca. Ravnatelj črnogorske tabačne režije Volpich se poteguje za ustanovitev italijanske banke v Carigradu. Banka bi pričela delovanje s kapitalom treh milijonov.

DUMA.

Peterburg, 7. marca. Car je Golovinu, predsedniku dume, dejal, da upa, da se bo duma resno lotila velikanskega zakonodavnega dela, ki jo čaka.

Peterburg, 7. marca. Opozicijska levica je v dumi predložila 34 predlog. Ena izmed teh zahteva odpravo apanaž velikim knezom, druga pa, naj se velika poslasta carjeva razdelijo med kmete.

Moskva, 7. marca. Pet oboroženih revolucionarjev je napadlo tajnika poljedelske šole Roescha, ki je imel seboj 27.000 rubljev ter ga oropalo. Dva napadalca je vojno sodišče takoj obsodilo na smrt.

Sebastopol, 7. marca. Revolucionarji so vrgli bombo pod voz trdnjavskega poveljnika Nepljujeva. Voz je razbit, poveljnik in kočijaž pa hudo ranjena.

NOVI KURZ V NEMCIJI.

Strassburg, 7. marca. Vojno sodišče 3. divizije je obsodilo vojaka Korbena na 5 mesecev ječe, ker se ni hotel udeležiti slavlja ob priliki imendana cesarjevega.

Berolin, 7. marca. V pruskem deželnem zboru je Poljak Grabski obsojal vlado, ki ne pusti na kolodvoru prodajati poljskih časopisov ter celo železniškim uslužbencem prepoveduje medseboj govoriti poljsko.

Zahvala.

Povodom težke izgube, ki me je zadel a smrtjo mojega iskreno ljubljenega nepozabnega soproga, gospoda

Andreja Rovška

podobarja

sem prejela toliko dokazov odkritosrčnega sočutja, da se mi je nemogoče vsakemu posebej zahvaliti.

Zato se zahvaljujem tem potom vsem, ki so me tolažili med boleznijo in ob smrti dragega pokojnika, nadalje vsem darovalcem krasnih vencev in vsem, ki so v tako mnogobrojnejšem številu spremlili rajnega na zadnjem potu. Osobito se zahvaljujem preč. gospodu kanoniku Kajdižu, preč. g. V. Šteski, preblagorodnemu gosp. vodji in dež. odborniku Fran Povšetju, g. Vurniku in gosp. profesorju Missu.

Posebej se še zahvaljujem slav. moški in mladeniški Mariji in družbi v Križankah ter slav. društvu katol. rokodelskih pomočnikov za tako številno udeležbo pri pogrebu ter poslednjemu še za ganljivi žalostinki. Vsem skupaj: Poplačaj Bog!

Žalujoča soproga

Marija Rovšek.

487 (1—1)

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma starega očeta

Janeza Ilca

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tem potom najtoplejšo zahvalo za izkazano nam sočutje.

Goriča vas pri Ribnici 6. marca 1907.

491

Rodbina Ilc.

Zahvala.

Za mnogobrojne tako priske dokaze iskrenega sočutja tekmo dolge bolezni kakor tudi ob smrti naše iskreno ljubljenega, nepozabnega tete in svakinje, gospodične

Leopoldine Jean

izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. Iskreno zahvalo izrekamo dalje vsem dragim prijateljem in znancem za tako številno udeležbo pri pogrebu, za prekrasne darovane vence in sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast nepozabni rajnici.

Ljubljana, 6. marca 1907.

489 **Globoko žalujoči ostali.**

Društvo tiskarjev na Kranjskem naznanja žalostno vest, da je velikeletni častni član, preblagorodni gospod

med. univ. dr. Josip Derč

danes zjutraj ob 4. uri po dolgi in mučni bolezni preminul.

Pogreb dragega rajnega bo jutri ob 1/2. uri popoldne iz hiše žalosti na Marije Terezije cesti št. 5 na pokopališče k Sv. Krištofu. 495

Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 7. marca 1907.

Zahvala.

Za vse številne in priske dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in prerane smrti naše nepozabne, iskreno ljubljenega sestre, gospodične

HELENE LEVC

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najtoplejšo zahvalo.

Posebej se še zahvaljujem prečastiti duhovščini, slav. učitelstvu, gg. Tirolcem iz slavnika, tovarn, cenjenim tržanom iz Veličega in Malega Mengša ter sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast nepozabni pokojnici.

Mengeš, 7. marca 1907.

Janez Levo,
brat.

Tužnega srca javljamo, da je preminul danes ob 4. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni naš preljubi papa

med. univ. dr. Josip Derč

mestni zdravnik v. p.

Pogreb dragega rajnega bo v petek, 8. t. m., ob 4. 1/4 uri popoldne iz hiše žalosti Marije Terezije cesta št. 5 na pokopališču k sv. Krištofu.

Ljubljana 7. marca 1907.

Ana roj. Žužkova, soproga. — **Bogdan, Silvija in Vladi,** otroci.
Anton Nagodé, zet. — **Črtomir,** vnuk.

488

Mesto posebnega obvestila.

Meščanski hotel „Lloyd“

Ljubljanska društvena
godba priredi danes,
7. marca 1907

KONCERT

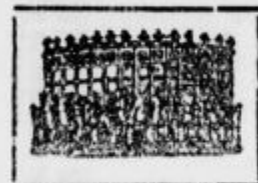
za člane. Začetek ob
polu 8. uri. Nečlani
plačajo 40 vin.

K mnogobrojnem
obisku vabi

Dragotin Tausen,
restavrat.

486 1-1

Panorama Kosmorama v Ljubljani

Dvorni trg št. 3,
pod „Narodne kavarne“
Električna razsvetljava.

Od 3. marca do vstevši 9. marca 1907:

Monakovo.

Iz proste roke se prodaja
Radovljici

hiša št. 35.

Izve se pri lastniku. 479 3-2

Proda se cena, lepa, nova enonadstrop. zidana vila

pod zelo ugodnimi pogoji, s prostorom za
vrt ali brez njega, zida se tudi lahko še
gospodarsko poslopje itd. 446 2
Vpraša naj se v Strelških ulicah št. 29.

Ugodna prilika!

Zaradi pomanjkanja prostora se dobro
ohranjen

klavir prav ceno prodaja.

Priporoča se posebno gg. organistom. Na-
daljna pojasnila daje Jakob Flis, orga-
nist v Domžalah. 493 3-1

Prostovoljna dražba.

U zapuščino rajnega

g. kanonika Andreja Zamejic
spadajoče in doslej še neprodane premič-
nine, zlasti knjige, večinoma teološke vse-
bine, se bodo prodajale dne 8. marca 1907
od 3. do 6. ure popoldne tudi posamezno.
Pred škofijo hišna št. 5, 1. nadstropje.

Dr. Fran Uok,

c. kr. notar, kot sodni komisar.

492

Pravkar izšlo: Ročna

knjiga trgovske korespondence

v italijanščini, sestavljen G. B. Stua, teh. kamik in učitelj na trgovski šoli v Ljubljani. 2 okoli
1400 pismi, vzorci, najpotrebnejši formulari in blanketi. U založbi pri 448 3-2

Jg. pl. Kleinmayer & Ferd. Hamberg v Ljubljani

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Vendar enkrat!

Dosegli smo, kar je gotovo

najnižja stopnja.

Ta prodaja bo kmalu

pri kraji.

Carovito blesteči

TUDOR-

demanty

najlepsi posnetek na svetu so tako po
ceni, da jih treba smatrati kot

darilo

prej za

8

kron

danes
pa le

1

krono

en kos
(z opremo
vred).

Edina prodaja in razstava TUDOR DIAMANTOV

je pri firmi

1685

Ant. Krlsper v Ljubljani, Mestni trg št. 21.

Gostilniški prostori

sposobni tudi za drug obrt, skladišča, pi-
sarne etc. na Sv. Petra nasipu št. 67
so za oddati za 1. majnik t. l.
Več se izve v upravnistvu tega lista ali pa
v hiši sami. 482 3-1

Klobuki se sprejemajo v popravo. 480 1

Učenec

za tapetniško obrt se takoj sprejme.
Dunajska cesta št. 18. — Ivan Černe,
tapetnik, zastopnik I. kranjske mizarske za-
druge v Št. Vidu nad Ljubljano. 483 3-1

Razglas.

Radi oddaje zgradbe nove župne cerkve v Prečni (pri Rudolfovem) vršila se
bode **ofertna obravnava**

dne 21. marca 1907

v župnišču v Prečni in sicer s pričetkom ob 9. uri dopoldne; do tiste ure se
bodo sprejemale pismene, z 1 K kolekovane in po spodaj navedenem vzorcu sestavljene
ponudbe.

Dotične načrte, troškovnik in stavbene pogoje si vsakdo lahko ogleda v dnevih
razpisa v župnijski pisarni.

Preračunjeno je:

1. Dnarsko in zidarsko delo (brez materi- jala v zmislu troškovnika) na	24527 K 41 h
2. Dela iz betona (z materijalom vred)	9057 „ 50 „
3. Kamnoseško delo	6626 „ 60 „
4. Tesarsko delo	5882 „ 35 „
5. Krovsko in kleparsko delo	11414 „ 92 „
6. Mizarsko, ključavničarsko in kleparsko delo	7791 „ 60 „
7. Steklarsko delo	9769 „ 70 „
8. Kiparsko delo	3175 „ — „

Skupaj . . . 78245 K 08 h

Ponudbe se lahko stavijo za skupno delo ali pa za posamezna dela ter se po-
šiljajo ali po pošti ali se oddajo osebno v župnišču.

Podpisani župni urad si pridržuje pravico, izbrati med ponodbami po prosti
volji brez ozira na visokost cen.

Župni urad v Prečni

dne 5. marca 1907.

490 1

Anton Šmidovnik,
župnik.

Vzorec ponudbe:

Jaz spodaj podpisani, stanujoč v _____ izjavljam, da sem vpogledal in dobro
razumel načrte, troškovnik in stavbene pogoje za zgradbo nove župne cerkve v Prečni ter se zavezujem
na njih podstavi prevzeti omenjeno zgradbo (oziroma _____ delo) za svoto K _____
h _____ (ali s popustom _____ %) rečem _____ in izjavljam da se omenjenim po-
gojem podvržem brez pridržka. _____
5% varščina v znesku _____ K (v denarjih ali v vrednostnih papirjih) je priložena.

Kraj in datum.

Ime in značaj.

Adresa zunaj:

Prejmi župni urad

v

Prečni.

„Ponudba za zgradbo nove cerkve“.

Tisk »Katoške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Znanstvo in umetnost.

Wasmann S. J.

Nastop zoologa, jezuita Ericha Wasmanna v Berlinu je našo meščansko inteligenco okoli »Slovenskega Naroda« spraval popolnoma iz ravnotežja. Po naravi lena in indolentna, brez najmanjšega zanimanja za višje probleme, je v svojem glasilu najprej izkušala zmanjšati veljavo učenjaka Wasmanna, češ, to je zgolj zoolog, ne pa biolog. Na biologijo se razume edino Haeckel.

Proti temu stoji seveda dejstvo, da je Haeckel sam v svoji brošuri »Der Kampf um den Entwicklungsgedanken« (Berlin 1905) priznal, da pater Wasmann razpolaga s temeljitim biološkim znanjem. Na strani 107. pravi namreč Haeckel sledeče: »Das ich dabei die Schriften des gelehrten Jesuitenpaters Erich Wasmann in erster Linie berücksichtigte, war dadurch gerechtfertigt, dass dieser rührige Schriftsteller nicht nur jenes Verhältnis umfassender und geschickter behandelt als seine meisten Ordensbrüder, sondern dass er auch durch seine gründlichen biologischen Kenntnisse . . . zu einer naturwissenschaftlichen Begründung seiner Ansichten besonders befähigt erscheint.« Podobno so pisali kritiki Wasmannove »Biologije« dr. Emery, (Biol. Centralblatt, 15. febr. 1905), dr. Hanstein (Naturwiss. Rundschau, 2. febr. 1905), J. Weise (Deutsche Entom. Zeitschr. 1905, 1.), prof. H. Kolbe (Naturw. Wochenschrift, 2. jul. 1905), in celo odločni nasprotniki Wasmannovi dr. Escherich (Allg. Ztg. 10. febr. 1905), dr. Buttler-Reepen (Archiv für Rassen- und Gesellschaftsbiologie (marec, april 1905), Avg. Forel (Biol. Centralblatt 1905, 14. in 15.), Lotsy (Vorlesungen über Descendenztheorie an der Universität Leiden, Jena, 328—229).

Menda je pa tudi že »Slovenski Narod«, ki je sicer, kar se tiče znanstva, vedno za poldrugo stoletje za dejanskim razvojem znanosti, sam uvidel, da se gre tukaj za slučaj, kjer ni na mestu sumenja in smešneje jezuita. »Slovenski Narod« je v soboto, dne 2. marca, objavil bogveodkud prepisan članek o »Patru Wasmanna mostu med vero in vedo«, ki na bi bil cel program, a je le ponovna mazarija neutrudnega »Narodovega« naravoslovnega pisarja. Tu se ne govori o jezuitu, ki je zgolj zoolog, ampak gre za resne stvari, ki bi bile vredne boljšega peresa, kot je »Narodovo«. Poglejmo!

Tako le piše »Narod«:

»Zaključni Wasmannov izrek se glasi doslovno: »Zato sem trdno prepričan, da med krščanskim svetovnim naziranjem in naravoslovnimi vedami načeloma ne more obstajati nobeno nasprotje.«

Ta stavek nas je osupnil.

Revež! Osupljen je. Tako nova se mu zdi Wasmannova trditev. Toda že l. 1869 je isto, kar je dejal Wasmann, izrekel vatikanski koncil in sicer v členu četrtem III. zasedanja. Tam se je slovesno proglasilo načelo, da sta veda in vera dva različna načina, kako priti do absolutne resnice, prva v naravnem, druga v nadsvetovnem redu, obe pa sta enega in istega izvora: iz vseuma božjega. Torej ni treba »Narodu« prav nobene osupljenosti, ker je ta trditev že stara.

Toda »Narod« pravi še drugače. Vera se ne strinja z vedo zato, ker — Wasmann nasprotuje Haecklu! S tem je dokazano, da je vera veda nasprotna. Le čujemo:

»Wasmann sam nastopa zoper moderno vedo o prirodi. Njeni množični zastopniki pa, in med vsemi neustrašni prvoborniki Haeckel v svojih izjavah določno in jasno poudarjajo, da so marsikatero temeljno trditve starodavne teologije pred znanstveno kritiko nevzdržljive. Po svojem založniku oznanja Wasmann, da je njegova »biologija« »ein Werk, gegen welches Haeckel persönlich sich wenden zu müssen glaubte,« a njegova jezuitska narava mu spriči lastnega delovanja ne brani hinavsko trditi, da med vero in vedo načeloma ne more biti nasprotja.«

Torej Wasmannu, ki je po izjavah njegovih najhujših nasprotnikov odlični naravoslovec — »einer der besten Zoologen der Jetztzeit« ga imenuje znani Lotsy v že-navedeni knjigi — nastopa zoper moderno vedo o prirodi zato, ker nasprotuje Haecklu! Če bi v »Narodu« ne bilo, bi ne verjeli, Wasmann ne nastopa zoper vedo o prirodi, ker je sam naravoslovec svetovnega imena, ampak zoper Haecklovo monistične nazore, ki jih jenski apostol po krivici imenuje znanstvene. Wasmann pobija tistega Haeckla, o katerega knjigi je dejal filozof Paulsen, da ga je polila črna sramota, ko je bral in videl, kako daleč je s svojim Haecklom padel narod mislecev.

Toda »Narod« jame razlagati nasprotja med moderno vedo in vero. Zato pojasni, kaj uči prva in kaj druga. Sledimo mu po tem križpotu in sramotišču zdrave logike! Moderna »veda« uči po »Narodu« sledeče:

»Naziranje modernega znanstva pa docela nasprotno pravi, da je človek člen prirode.«

Du je človek živalskega pokolenja, je le hipoteza, da je po telesu lahko tudi v descendenčnem oziru člen prirode, tega vera ne taji, da pa po duhu stoji nad naravo in je njegov svet odsvit božanskega tega moderna psihiologija ne more ovreči. Nadalje pravi »Narod«:

»Ker onstran tega sveta ni nadomestila, zato se naj se v testranskem življenju išče sreča.«

Katera moderna veda pa uči to? Nauke vere pa »Narod« slika tako-le:

»Z grehom pride človek na svet, uživati življenje in hrepeneti po gmohtem in tudi po

duševnem bogastvu je pregrešno ali vsaj nevarno za večno duševno blaginjo.«

Ali pa:

»To (socialno delovanje) delajo (teologi), če ne iz sebičnih namenov, vsaj brez dvojbe zoper svoje temeljne nauke, zatajuje tiste svoje vzore, ki so opisani v »življenju svetnikov in svetnic« in so z zadovoljnim trpljenjem, postom in molitvijo dosegli cilj človeškega življenja.«

Naj stoji ta neumnost brez komentarja. Napesled uči moderna veda po »Narodu« sledeče:

»Človek je vstvaril bogove v plahu domišljij svoje otroške dobe.«

Nič ne pomaga, da je znani Maks Müller, največji indolog in religijski filozof, to podmeno docela ovrgel in da jo dandanes ne uči noben znanstvenik, razen Haeckla in berlinskega »Vorwärtsa«. V »Narodu« stoji tako in njegovi kulturni bojevniki bodo to z veseljem verjeli.

Ves »Narodov« trud, spraviti z vero v nasprotje vedo, je zastoj. Odlični naravoslovci so bili globoko verni in so se dandanes. Vera ni v nasprotju ne s Kopernikovim naziranjem, ne z descendenčno teorijo. Wasmann ni prvi, ki descendenčno priznava za nekateri vrste, davno pred njim je lepo število katoliških in protestantskih apologetov priznalo, da je ta teorija notranje mogoča. Cerkev se bori zgolj proti neznanstvenemu panteizmu in monizmu, ki bi ga nekateri radi zgradili na descendenčni podmeni. Če »Narod« misli, da bo na tej črti zmaga na strani moderne svetovne misli, se zelo moti. Haecklov neznanstveni panteizem je učil že Bruno, davno pred njim David Dinanto, v bistvu pa že novoplatonci. Boj med dualizmom in monizmom je tako načelna, da bo duhove vedno ločil in bo še tako kmalu privedel eno misel do zmage na škodo druge. Izravnavo se bo to nasprotje drugod. Pač pa lahko rečemo, da je padel sirovi materialistiški monizem na celi črti in so zastoj prizadevanja tistih, ki se zadnji čas trudijo, duha naše mladine poplavit z izkrivljanjem prirodoslovnih ved Haeckelstvu na ljubo. Tu jim bo izpodletelo.

Slovensko gledališče.

Po daljšem, menda petletnem odmoru se je pela 5. t. m. na častni večer naše izvrstne primadone gospe Skalove, Verdijeve »Traviata«, opera v štirih dejanjih in — treh jeziki. Opera nam ni nova; pa tudi ne moremo reči, da bi bila naredila včeraj poseben vtis. Velikanske ovacije so veljale vrli primadoni v dokaz, da je pri občinstvu zelo priljubljena, četudi se zanjo ne dela kričeca reklama. Tem večja čast zanjo, posebno ker je ona priznanje v polni meri zaslužila. Ona je prva moč in vžitek, ki smo ga imeli od njene umetnosti, je bil v vseh letih, kar biva med nami, velškanski. Živela! V znak priznanja je dobila štiri razne cvetlične darove, pa tudi take, ki imajo materialno vrednost. Vse je v polni meri zaslužila in koncem prvega dejanja ni hotel poeniti vihar en aplavz. Svojo partijo je pela z navdušenjem in najfinjšim niansiranjem, eksaktno in precizno, vseskozi dovršeno. Seveda je imela v pl. Rezumovu dobrega partnerja. Zlasti lepi duet v zadnjem dejanju sta pela s čutom, ki kaže pevca, katerima je stvarnik podaril vsa svojstva umetniških darov.

Tema dvema se je pridružil baritonist g. Oufednik s hvalovrednim predavanjem. Odkrito pa moramo vkljub slovenski vzajemnosti konstatirati, da nam ni ljubo, če čujemo kar tri razne jezike na en večer.

Vseč moramo reči, da je manikalo prave živahnosti tako s strani ensembela kot orkestra. Zlasti violini v ouverturi so bili očitno slabe volje.

Gledališki ravnatelj Faller iz Zagreba si pride danes v Ljubljano ogledat opero »Traviata«. Upamo, da bo danes popravljena zanikarnost, s katero se je opera predvčerajšnjim vrgla na oder. Predvčerajšnjim je bila režija grozna! Zbor sploh ni vedel, kaj naj dela. To ni bila elegantna pariška družba. Garderoba je bila prav siromašna! In polistvo! Črne mize z ravnimi nogami med fotelji bele in zlate barve s krivimi nogami. Pri pojedini je manikalo stolov, svečnikov in namiznega orodja. Posebno ga je »pihnila« vegasta toaletna mizica s slepim zrcalom. Videli smo na odru boudoir Francke iz »Revčka Andrejčeka«. Violeta je umrla v stolu mlinarja Črnota. Že pred desetimi leti je bila »Traviata« boljše in lepše režisirana in kontinuirana, kot predsinčnjim. Gospod »intendant« se menda za uprizoritve nič ne briga.

Graje vredna je tudi Oufednikova lenoba, da se ni svoje male vloge naučil slovenski. Od »Evangelinika«, t. j. od 15. februarja do 5. marca je imel dovoli časa. Če se je naučila gospa Skalova svojo ogromno vlogo slovenski, se je mogel g. Oufednik tudi naučiti in ne bagatelizirati publike!

»Bogu, kar je božjega«. Spisal Fr. S. Finžgar. (Ljubljana 1906. Založila »Katoliška Bukvarna«.) Tako je naslov novemu krasnemu molitveniku, ki nam je jasen dokaz, da se da tudi doma napraviti nekaj, kar presega ne samo po vsebini, temveč tudi po zunanji obliki tuje izvoze te vrste. Naš priljubljeni beletrist gospod župnik Franc Finžgar je spoznal, kako potreben bi bil slovenski molitvenik, ki bi po vsebini in praktični obliki zaželel modernim zahtevam ter bi se smel dati v roke tako preprostim, kakor tudi najizobraženejšim krogom. Vestno je šel na delo in sestavil krasen molitvenik, ki ni le popoln in vseskozi korekten ter ustreza cerkvenim

predpisom, temveč je tudi glede jezika na višku popolnosti. Oficijalne molitve se držijo skoro cerkvenega molitvenika. Molitvenik obsega vse potrebno, a nima tudi ne vrste odveč. Kar se tiče zunanje oblike, je tiskan na tako fin papir, da je kljub svojim 160 stranem samo 5 mm. debel in ima tako obliko, da ga spraviš v vsak žep, ne da bi te količikaj oviral, niti ne veš, da ga nosiš seboj. Kdor vidi molitvenik, vsakemu ugaja; ima tudi nizko ceno. Sedaj ne potrebujemo več dvomljivih molitvenikov tujih založnikov-spekulantov, katerim so slovenski trgovci dosedaj polnili žepce. Finžgarjev molitvenik daleč presega to blago ne samo po vsebini in jeziku, temveč tudi po obliki, trpežnosti in ceni. Slovensko občinstvo naj torej zahteva od domačih trgovcev v svojo korist solidno domače delo: Finžgarjev molitvenik, in naj obrne hrbet navidezemu blagu. Molitvenik je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in mu je oskrbela jako fine vezave, katere ločimo v dva dela.

1. Vezava z upogljivimi platnicami za gospode: fino umetno usnje z rdečo obrezo 1 K; šagreno usnje z zlato obrezo 2 K 20; najfinjša teletina z zlato obrezo 3 K.

2. Vezava s fino vatiranimi platnicami za dame: fina umetna teletina z zlato obrezo 1 K 90 h; šagreno usnje z zlato obrezo 2 K 20 h; najfinjša teletina z zlato obrezo 3 K. Molitvenik toplo priporočamo.

»Novi državnozbornski volilni red z zemljevidom in imenikom volivnih okrajev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem se naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 60 h, s poštnino 70 h.

»Matica Hrvatska«. Poverjenik za Notranjsko je g. sodni pristav A. Mladič.

»Domača umetnost«. Ni je kmalu dežele, katera bi na tako malem prostoru, kakor je naša Kranjska, mogla nuditi toliko naravnih krasot. In vendar ni bila naša Kranjska dosedaj še kaj posebno zastopana v svetovnih panoramah. Zato je mnogo naših naravnih krasot bilo po svetu neznanih. Da bi se v tem oziru tudi pri nas kaj storilo, stopili sta rodoljubni domači trdki fotograf Jos. Rožun v Litiji in »Panorama-Kosmorama« v Ljubljani v dogovor, da prvi naredi stereograme, a druga jih razpostavlja po različnih mestih tujih dežel, kar bo za deželo jako velika reklama. Do sedaj je izdelanih okrog sto slik, torej dve seriji. Ena obsega Ljubljano in Dolensko, druga našo prekrasno Gorenjsko. To leto izgotovi fotograf g. Rožun še tri serije in sicer kopališče Kamnik s planinami in kamniško okolico, Notranjsko in Belo krajino, ter novo bolniško železnico. O slikah, katere smo že videli v našem uredništvu in ki so jako krasno in umetniško izdelane, bomo še izpregovorili, ko se razpostavijo. Za danes si dovoljujemo naitopleje priporočati fotografa g. Rožuna, kateri priraja tudi projekcijske predstave, ki so nad vse krasne in zanimive, kakor tudi »Panorama-Kosmorama«, ki je prevzela težavno nalogo, da naša prekrasna Kranjska zaslovi po širnem svetu.

»Dom in Svet«. Vsebinska tretje številke: Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. — Spisal Fr. S. Finžgar. Druga knjiga. (Dolje.) — Bila je pesemca tista... Zložil Jož. Vandot. — Publikum. Spisal Ivan Cankar. — Božji prameni. Zložil Zvonimir. 1., 2. — Kamjenice in Hotin. Potopisna črtica. — Spisal L. Lenard. (Dolje in konec.) — Trenotkom žalostnim... Zložil Zvonimir. — Krvave rože. Zložil Zvonimir. — Pod oljko in lavorom. Zapiski iz solne Italije. — Spisal dr. Evgen Lampe. — Ni varno tukaj... Zložil Ant. Medved. — Popotnik. Zložil Marjan. — Zaklad. Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal Ksaverij Andrejev. (Konec.) — Maloruske narodne pesmi in kolomejke. Studija. Spisal Baida Kazak. (Dolje in konec.) — Književnost. — To in ono. — Šah. Prireja A. Uršič. — Slike: Oranje. O. Iveković. — Vas na turškem Hrvaškem. B. Senoa. — Trdnjava v Kamienicu od severne strani. Fotografiral L. Lenard. — Pogled na Kamienec. Fotografiral L. Lenard. — Turški minaret v Kamienicu. Fotografiral L. Lenard. — Pogled na Napoli iz S. Martina. Fot. Brogi; Firenze. — Napoli: Predmestje Del Pallonetto v Sv. Lucii. Fot. Brogi; Firenze. — Napoli: Kapuanska vrata. Fot. Brogi; Firenze. — Demonstrantke za žensko volivno pravico pred angleškim parlamentom. — Dom in Svet« izhajajo prvega dne vsakega meseca. Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije. Založnik in lastnik: Marijanišče. — Tiska Katoliška tiskarna v Ljubljani. — Naročnina: 9 K, za dijake 7 K, za Ameriko 2-5 dolaria, za Italijo 12 lir, za Nemčijo 10 M. Sprejema lastništvo in upravnštvo v Marijanišču.

»Naša zvezda«. op. 87. Besede spisal Simon Gregorčič, za samospjev s klavirjem zložil Anton Foerster. V Ljubljani, 1907. Založila »Katoliška bukvarna«, tiskala »Katoliška tiskarna«. — Cena 80 vinarjev. — Čisti dohodek je namenjen Gregorčičevemu spomeniku. Zopet nova skladba dičnega skladatelja. Pisana je za visoki glas s spremljanim glasovira. Gotovo jo bodo z veseljem pozdravili naši pevski krogi, saj je komponirana s fino, da bi se tudi v koncertni dvorani poslušala z zanosom. Sploh pa o skladbi ne moremo izreči lepše polivale, kakor če rečemo, da je skladba globoko zamišljena ilustracija besedila, in to ne le po napevu, ampak tudi po spremljavi. Kakor če gledaš jasno zimsko noč mirno migljanje žarečega Sirija, tako se ti zdi, če poslušaš rahlo gibanje klavirja; vmes pa se v neutišnem kopnenju po sreči vpleta hrepeneča melodija. Višek doseže hre-

penenje v zadnjem odstavku, ko pesnik in skladatelj burno kličeta zvezdo sreče milemu domu; nazadnje pa izdani napev in sekstnem skoku nakvišku s karakteristično tonično terco v eterične sfere silnih, neugnanih želja. (Kakor bi hotel naznaniti, da s pesmijo še ni konec ljubezni, še ni konec prošnja in hrepenenja.) — Besede »skrije«, »vrne«, »nemo« in v zadnjem odstavku »zlata« naj pevec lepo akcentira, da ne izgube svoje veljave. — Skladbo zelo priporočamo! Naroča se v »Katoliški Bukvarni«. Fr. Kimovec.

»Ljudska knjižnica«. Ravno kar razpoložila »Katoliška Bukvarna« vezano izdajo »Ljudske knjižnice«. Prva knjiga te izdaje obsega prvi in drugi zvezek »Ljudske knjižnice«, torej dve popolni povesti: »Znamenje štirih« in »Darovana«. Knjiga obsega čez 300 strani, ter ima silno nizko ceno; velja namreč lepo vezana v celo platno samo 1 K 80 vinarjev. Kdor še ni naročil »Ljudske knjižnice« naj si nabavi vezano izdajo. Kdor kupi in naroči prvo knjigo, ni obvezan naročiti oziroma sprejeti tudi prihodnjega zvezka. Knjiga obsega dve popolni povesti in je torej zase celota ter se tudi zase dobi. Naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Upamo, da bodo naši naročniki radi podpirali to novo prepotrebno podjetje, ki ima postati za kulturni razvoj slovenskega ljudstva velikankega pomena. V sešitkih je razven zgoraj navednih povesti izšla tudi povest »Jerina« zmagovalec znanega poljskega pisatelja Henrika Sienkiewicza in pa Achleitnerjeva povest »Med plazovi«. Znano nam je, da je že prva povest bistournega Angleža pridobila mnogo prijateljev »Ljudski knjižnici«, kdor ima pa manj slasti do spisov, ki nam pripovedujejo kriminalne tajnosti, zanimive premetenosti in policijske tenkounnosti, bo našel v naslednjih povestih, katerih snov bo vzeta iz domačega življenja, dovolj zanimivega beriva. Uredništvo in založništvo »Ljudske knjižnice« se bo potrudilo, da bomo dobili pripovednih spisov, ki bodo »bistrili glavo, blažili srce in kreplili voljo«. V tisku je povest »Gozdarjev sin«, spisal župnik Franc Finžgar itd. Vse te povesti bodo pozneje tudi vezane na razpolago. Naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Gospodarstvo.

O povzdigi živinoreje.

V poljedelskem svetu imel je dne 25. svečana t. l. poljedelski minister grof Auersperg veleznamenit govor, iz katerega hočemo podati oni del, ki se tiče živinoreje. Poljedelski minister opozarja najprvo na odreditve, katere je izvršil pred kratkim časom v dosego enotnega izboljšanja naše živinoreje in v pomnožitev števila naše domače živine. V zadnjih mesecih se je mnogo pisalo in govorilo, da nimamo v Avstriji za vsakdanje potrebe zadostnega števila klavne živine. Skrbljive poizvedbe pa so dognale, da se nikakor ne more govoriti o kakem resničnem pomanjkanju živine in da se vsled tega tudi cene ne morejo imenovati kot neprimerno visoke. V resnici so cene šle v zadnjih letih kviško, vendar so padale iste prav mnogokrat in prav znatno. Ravno v sedanjem času gredo cene živini nazaj, dočim obče meso ni nič ceneje. Avstrijsko poljedelstvo trpelo je desetletja in desetletja pod hudimi stiskami; če so se zboljšale razmere vsaj deloma, je to pripisovati skoro izključno zaprčetemu izboljšanju naše živinoreje. Cene vseh drugih kmetijskih pridelkov so dandanes še zelo nizke, deloma celo tako nizke, da se ne izplača njihovo pridelovanje. Zvišanje cene živini je združeno z naravnim razvojem naših gospodarskih razmer, kar se pa opaža tudi povsod drugod in kar je povzročilo, da je prišel denar ob veljavo. Število prebivalstva raste, rastejo pa tudi živilske potrebe. Treba bo pravočasno skrbeti, da bode za večje potrebe tudi večje število živali na razpolaganje. To je mogoče le tedaj, ako se živinoreja mirno razvija brez nevarnosti in motenja. Predpogoj za dosego tega cilja je splošno povišanje pridobivanja krme ali poklaja.

V ta namen se je že ukazala državnim domenskim posestvom uporaba pašnikov — kakor smo uže pred kratkim poročali. Dalje se bo pospeševalo pridobivanje krme na zemljiščih, ki spadajo v področje agrarne operacije. Delice se bodo tudi podpore z državnim denariem v namene, da se zviša pridelovanje krme. V tržaški okrožji in na Krasi so se že delice premije za krmo senožeti in sicer s prav izvrstnim uspehom. Tudi za Kranjsko se namerava deliti premije, kakor na Krasi.

Tudi se bodo zasebne planine primerno uredile in se v ta namen snidejo posebni odseki v posvetovanje. Konečno se namerava pripraviti dvorce, v katerih se bodo vzrejala mlada živinčeta ter se hoče pomagati revnejšim živinorejcem s podporami v nakup živine, ako jim je ista poginila ali se jim nesrečila. Na ta način upa poljedelski minister, da se bode pomnožilo število v rejli domače živine in bo ista zadostovala stavljenim zahtevam domače porabe in izvoza.

Tudi pridelitev veterinarstva poljedelskemu ministrstvu bo dobro vplivalo na živinorejske razmere, ker se hoče porabiti živinozdravnike pri izvršitvi naredb v povzdigo živinoreje. Slednjič se bode vodno pravo predrugačilo, da bo tudi v korist kmetijstvu.

H. T.

»Čudeži zadržištva«. V neki nemški pokrajini v Šlezvig-Holštianu obstoji mala občina, ki sestoji iz petero sel, ki štejejo skupno 1422 prebivalcev. Občinarji so se zdru-

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN ZALEC in LAŠKI TRG v Ljubljani, telef. št. 163. — priporočila svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

žili ter ustanovili najpoprej bralno društvo za izobraževanje svojih članov. Potem so ustanovili posojilnico, ki ima sedaj 1.200.000 kron prometa na leto. Pozneje so ustanovili še najraznovrstnejše druge zadruge, tako da imajo sedaj: gozdarsko zadruge, za pospeševanje gozdarstva in boljšo prodajo gozdnih proizvodov, potrošno zadruge, po kateri so lansko leto nakupili za 47.000 kron poljskih in delavskih strojev in orodja; nadalje imajo zadruge za umno rejo prašičev. K temu imajo potem še tri zadruge mline, tri zadruge mlekarne, zadruge za pospeševanje konjerejstva, čebelarstvo zadruge in zadruge za gojenje koz. Slednji so si ustanovili še zadruge za umno perutinarstvo ter si nabavili skupni telefon. Glejte, kaj napravijo zadružni duh! In pri nas Slovencih? Ne bi li bilo mogoče ravno isto? Hajd torej na noge in pogumno v zadruženje!

Iz slovanskega sveta.

sl Skupina rusinskih akademikov, ki so bili izpuščeni iz zaporov, je sklenila s pomočjo rusinskih časnikarjev izdati štiri brošure. V prvi brošuri se bode popisalo bivanje akademikov v zaporu, druga brošura bode popisala zgodovino boja za rusinsko vseučilišče; tretja bode objavila glasove tujih časnikov v tej zadevi; četrta bode naslikala »boj s terorjem galicijske vlade«. Zadnja brošura se bode izdala v jeziku rusinskem, ruskem, nemškem, laškem, francoskem in angleškem.

sl Volitve v drugo durno so izpadle za žide zelo slabo, slabše nego poprej. Že v prvi durni ni bilo toliko židovskih poslancev, kolikor bi jih moglo biti po številu židov na Ruskem. Židov na Ruskem je kakih pet odstotkov vsega prebivalstva; potemtakem bi imelo biti 25 židovskih poslancev v durni. Imajo pa sedaj samo tri poslance. Nekateri ruski listi pravijo, da je vzrok temu ruska vlada, ki je vplivala na volitve, ali vzrok bode gotovo globlji.

sl Kako se otroci učijo varčevati. Mestna hranilnica v Hronovu pri Nahodu na Češkem je lani darovala učencem mestnih šol 144 hranilnih knjižic z vlogo po 1 K, da bi jih vzpodbudila k varčevanju. Uspeh je bil takoj v prvem letu zelo lep. Ustanovna glavica 144 K — je narasla po otroških vlogah v enem letu na 2.117 K 50 vin., s priračunjenimi obrestmi 2. 243 K 43 vin. Razum tega je hranilnica napravila kovinske blaginice z vlogo 3 K. Le teh je tekom leta razdelila šolski mladini 217 in v teh je mladina naštedila 10.086 K 24 vin. — Posnemanja vredno!

sl Čeh poslanec v durni. Med poslanci za volinjsko gubernijo je tudi Čeh g. Drbohlav na Rovenskem, ki spada k desnim strankam. V prvi durni so imeli Čehi tri poslance, letos pa iz raznih vzrokov, zlasti radi nemarnosti bolj premožnih posestnikov imajo samo enega poslanca.

sl Politično mišljenje ruskih kmetov. Ruski list »Zemlja« piše, da so ruski kmetje monarhističnega mišljenja navzlic vsem naporom revolucionarjev in raznih agitatorjev, ki hočejo v ruskih muških vzbuditi željo in hrepenenje po republiki. Ko so govorniki na nekem shodu kmetom pojasnili bistvo republike, odgovorili so jim kmetje: »Net, bez carja my ne soglasny. Puščaj budet respublika, toliko s carjem.« Ako bi vlada bila prisiljena zopet razpustiti drugo durno vsled brezuspešnega dela, najbolj ogorčeni in nezadovoljni bi bili — kakor piše isti list — kmetje, ker so prepričani, da »car zovet sovetnikov delat, a ne boby razvodit« — (prazno slamo mlati).

sl »Slavjanska Beseda« v Sofiji. Malokatero bolgarsko društvo tako tiho ali intenzivno deluje, kakor »Slavjanska Beseda« v Sofiji. To društvo je bilo ustanovljeno še v dobi, ko je sedanja bolgarska prestolnica bila podobna še navadni vasi. Sedaj pa je društvo postalo važen kulturni činitelj med prebivalci Sofije in s tem je tudi povzdignilo ugled bolgarske prestolnice. »Slavjanska Beseda« ima 429 udov; mogla bi jih imeti še več, ako se upošteva število prebivalcev v Sofiji (60—70 tisoč). Vzrok tako razmerno malega števila udov je bržkone ta, da društvo premalo agi-

tira v svojo korist. Odbor, ki vodi društvo, ima sedaj dva odseka: zabaven in literaren; v kratkem si ustanovi še muzikalni odsek. Dve leti sem prireja društvo poljudno poučna predavanja, s katerimi svoje člane in nečlane poučuje o preteklosti in sedanjosti slovanskih narodov. Le-ta predavanja društvo izdaja v samostojnih knjižicah pod naslovom »Biblioteka na Slav. Beseda«. Letos v ti knjižnici izidejo lanska predavanja: »Za Slovincite (A. Bezenšek) — Padaneto na blgarsko carstvo (N. Načov) — Lužički Srbi (V. Šak) — Borbité za konstitucijo v Rusiji (P. Cenov) — Minoloto u segašnoto na avstro-ungarskito Malorusi (dr. St. Cankov) — Za Bogomilité (dr. Ml. Pančev). Knjižnica »Sl. Bes.« je sedaj še majhna in skromna, toda sčasoma se bode gotovo izpremenila v »Bolgarsko Matico«, ki jo Bolgari že tako dolgo zastoni pričakujejo.

sl Finančne razmere v Makedoniji. Po raznih poročilih znaša deficit za Makedonijo 200.000 funtov šterlingov.

sl Nov srbski list. V Novem Sadu je začel izhajati nov list »Novosadske Novine«.

sl Železnice v Srbiji, ki jih bodo gradili, bodo dolge nad 400 km. Dotični zakon je bil podpisan že 14. decembra m. l. Dve progii in proga do Kruševca bodo gotove že do jeseni. Tudi drinjski okraj je razpisal ofertno razpravo za progo od Šabca do Drinske obale v dolžini 64 km., a kragujevski okraj poziva inženirje, naj naredijo načrte za progo Dubravica-Gornjačka Klisura, dolgo 64 km.

Koroške novice.

k Priča se išče. Na celovškem tovornem kolodvoru je po noči 31. oktobra 1905 laški delavec Pietro Pascola z roparskim namenom s sekuro napadel spečega sodelavca Fr. Repnjeka, katerega je tudi težko poškodoval. Storilec je še v tisti noči pobegnil na Laško, kjer so ga pa prijeli. Ta mesec je prišel v Vidmu pred porotnike. Glavna priča Franc Repnjek tudi Repnik imenovan, 23 let star, v št. Gothardskem okraju na Ogrskem rojen, je bil po daljši boleznii izpuščen iz celovške bolnišnice. Delal je en čas potem v Celovcu v Moschnerjevi tovarni strojev in pa pri peku Haberhauerju, odkoder se je pa nato neznan kam podal. Ker je oblastim zelo na tem leželo, da zvedo kje da se zdaj ta priča nahaja, se vsak pozivlje, kateremu je imenovan Repnik znan ali pa ve, kje zdaj biva, da naj to ustmeno ali pisмено naznani državnemu pravdnistvu v Celovcu.

k Razsvetljava na celovškem glavnem kolodvoru. Celovški glavni kolodvor je deloma električno razsvetljen. Ker bodo pa letos dozidana poslopja gotova in se bode torej veliko več luči rabilo, pogaiala se je železnica najprvo z elektrarno radi razsvetljava. Pa z elektrarno ni bilo nič, ker nima toliko toka na razpolago. Nato je pa železnica sklenila pogodbo s plinovo tovarno, katera bode napravila na prenovljenem kolodvoru Auerjeve svetilke. Elektrarna bi ponudbi rada ustregla, pa so njene naprave premalne, da bi mogla ugoditi vsem potrebam. Sčasom pridejo mor-

da tudi v mestu zopet Auerjeve svetilke v veljavo.

k V trimesečni zapor je bil obsojen posestnik Schneider iz Rappersdorfa, kateri je lansko leto julija prodal dragocen stranski oltar podružnice v Rappersdorfu starinarju Rohrerju v Liencu. Kakor je bilo že lansko leto poročano, je omenjeni prodal oltar za 1000 kron, ne da bi bil k temu upravičen, namestu prodanega oltarja je pa starinar postavil drugega manj vrednega.

k Mrtvega so našli dne 3. t. m. zjutraj na ledu Vrbskega jezera med Maierniggom in vojaško plavalno šolo hlapca Sabotnika iz Ribnice. Domneva se, da ga je med potjo, ko je šel po ledu čez jezero, kap zadela in da je nato še zmrznil. Služil je že deset let pri posestniku Walcherju v Ribnici. Tu je bil znan kot delaven in trezen človek.

k Ustrelil je pretečeni teden v Volšperku nekí huzar vsled neprevidnosti svojega tovariša.

k Prestavljeni so v področju ravnateljstva državnih železnic v Beljaku: asistent Josip Brus iz Glinj kot tovarni blagačnikar na Trbiž, pristav Hugon Dettela s Trbiža v št. Vid na Glini, postajni mojster Jan. Buschandi iz Friedberga kot postajni voditelj v Ukvo. Josip Kenda iz Ukve v Šoštanj-Topolšca.

k Učiteljstvo. Na javnih ljudskih šolah na Koroškem je bilo 1. prosinca 776 stalno in 165 začasno nastavljenih učnih moči. K tem je še prišteti dva veroučitelja s stalno plačo, sedem pomožnih učiteljev in 123 učiteljic za ročna dela. Na 383 javnih ljudskih šolah je toraj podučevalo 1073 oseb.

k Prva porotna obravnava v tem letu v Celovcu bode trajala od 4. do 9. marca. Med drugimi pride tudi pred porotnike urednik znanega nemško-nacionalnega lista, Ernest Mayer-Höfner radi žaljenja časti.

k Nagloma je umrl 1. t. m. na ostrovškem gradu koroških grofov Khevenhüller grof Andrej Szecheny vsled srčne kapi. Grof Szecheny je prišel z Ogrskega obiskat grofa Khevenhüllerja, nazaj v domovino so pa mrtvega peljali.

Poslano.

O pogrebni bratovščini sv. Jožefa tro-sijo zlobni jeziki razne neresnične govornice na škodo bratovščini, češ, da odbor slabo gospodari itd. Prejšnji odbor je od 14. septembra 1899 do 15. januarja 1906 vzel iz hranilnice 2393 kron 80 vin. Sedanji odbor pa ima za pogrebe na bolj oddaljeno pokopališče mnogo več stroškov, ker je vožnja razmerno dražja. In vendar je novi odbor skrbel, da se mu z računi ni treba bati stopiti pred občinstvo. Po letnem zaključku je denar še ostal v blaginji in tudi obresti od vsega naloženega kapitala so nedotaknjene. Knjige in računi so vsak dan dopolndne vsem udom na vpogled pri podpisnem.

Ljubljana, 5. sušca 1907.

FRANC ZOREC

podpredsednik bratovščine sv. Jožefa.

Največji uspeh nove dobe!

je sloviti

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Vpisana varstvena znamka.

Da snežno belo in popolno brez duha perilo in izredno varuje plateno. Brez mila, vode ali drugih dodatkov se rabi prav po navodilu. Pristen samo v izvornih zavojih z gorenjo varstveno znamko. : 218 10—12

250 gramov-zavoj po 16 vin.
500 " " " " 30 "
1 kg " " " " 56 "

Noben zavoj brez gorenje varstvene znamke ni moj izdelek in preti z njo nevarnost, da se pokvari perilo.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonijalnimi blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri L. Minlosu na Dunaju, I. Mülkerbastei 3.

2 enonadstropni hiši

se prodasta pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove lastnik na Trnovskem pri-stanu št. 14 v Ljubljani. 284 1

Najvišje odikovanje na mednarodni razstavi v Milanu 1906 (avstr. razsodišče).

Alma baron. Veczay

v Gradcu pravi:
izredno uspešen in izbornega okusa je

železnato vino

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani.

Polliterska steklenica K 2°, 4 polliterske steklenice za Ljubljano K 7.20, po pošti z 2745 zavojnino vred K 7.80. II b

Zunanji naročila izvršuje najtočnejše lekar Piccoli v Ljubljani, Dunajska cesta.

2 stanovanji

z dvema sobama in pritliklinami, eno v pritliklju, drugo v prvem nadstropju se oddasta takoj ali pa za majski termin v Šiški na Celovski cesti št. 229, zraven hotela »Vega«. V hiši je tudi vodotok. 439 3-3

!!! Kašelj !!!!

Kdor nanj ne pazi, se zagreši na lastnem!

Kaiser-jeve

karamele za prsa

s 3 jelkami.

Zdra niško preizkušene in priporočene pri ti kašlju, hripavosti, kataru, slezi in kataru v grlu.

5120 not. potr. izpričeval dokazuje, da je res, kar se obljubuje. 2483 24—18

Zavoj 20 in 40 vin. Dosa 80 vin. pri: lekarna pri orlu pri železnem mostu, deželna lekarna p. Mariji Pomagaj, E. Leustek, Ubald pl. Trnkoczy. Jos. Mayr in Piccoli v Ljubljani.

Podružnica

! v Spljetu. !

Delniška glavica:

! : K 2.000.000. ! :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ponuja vsakovrstne srečke po dnevnem kurzu proti poljubnim mesečnim odplačilom, dovoljuje predajeme na srečke in druge vrednostne papirje.

Zamenjava valute in novce po dnevnem kurzu, diskontuje kulantno devize v laških lirah.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obres-tuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %

Rentni davek plača banka sama.

Podružnica

! v Celovcu. !

! Rezervni fond: !

! : K 200.000. ! :

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Graben 25, Mala strana, Most ulica 17, Žitkov. Brno, Baden, Uedka Lips, Uedka Kamaica, Noravski Zumberg, Mödting, Novi Jilka, Posen, Svltava in Liberec.

Menjalnica na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Tabortstrasse 4, III. Ungargasse 60 (vogel Rennweg), III. L.-wengasse 27, IV. Wiesner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 4, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XXI. Hauptstrasse 12.

Menjalnična delniška družba 45 150—24

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 18.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.